

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f.
Fél évre . . . 5 K — f.
Negyed évre . . . 2 K 50 f.
Egyes szám ára 20 fillér

ZALAMEGYE

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

Politikai és társadalmi hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések:
= Megállapodás szerint.

Nyilttér soronként 1 K

Kéziratokat
nem küldünk vissza

427/1910.

Meghívó.

A Zalavármegyei Gazdasági Egyesület, ugysis mint
Zalavármegye Központi Mezőgazdasági Bizottsága
folyó évi március hó 30-án d. e. 9 órakor, illetve délelőtt 10 órakor

ZALAEGERSZEGEN, saját házában

rendes közgyűlést

tart, melyre a t. tag urak ezennel tisztelettel meghívattak.

A március hó 30-án délelőtt 9 órakor tartandó **mezőgazdasági bizottsági ülés**

TÁRGYSOROZATA:

1. Az 1910 évben tartandó állatdíjazások tervezetének megállapítása.
2. A bizottság céljaira kérendő államszegély nagyságának megállapítása.
3. Folyó ügyek indítványok.

A március hó 30-án d. e. 10 órakor megtartandó **gazdasági egyesületi
rendes közgyűlés**

TÁRGYSOROZATA:

1. Elnöki jelentés az 1909 évi működéséről.
2. A számvizsgáló bizottság jelentése.
3. Darányi Ignác földművelésügyi minster bucsuzó levelének bemutatása.
4. Gróf Szerényi Béla földművelésügyi minster kineveztetését közlő leiratnak bemutatása.
5. Állásfoglalás a Balkán államokkal kötendő kereskedelmi szerződésnek tárgyában.
6. Titkári nyugdíjügy rendezése.
7. Az 1910 évi állatdíjazások tervezetének megállapítása.
8. Az egyesületnek a badacsonyi borvásáron való képviseltetése.
9. Az egyesületi külső kertnek a volt lóvásártérrel való elcserélése feletti határozat.
10. Folyó ügyek indítványok.

A közgyűlést megelőzőleg — szükséghez képest — igazgatóválasztmányi
gyűlés fog tartatni, melyre a t. igazgatóválasztmányi tag uraknak minél na-
gyobb számban való megjelenését kérjük.

Zalaegerszeg, 1910 március hó 17-én.

Sárközy Viktor

g. e. titkár, m. b. előadó.

Hertelendy Ferenc

g. e. elnök, m. b. elnök.

Előcsatározások.

A választási harc megkezdődött. A párt-
vezérek nagy kísérettel ország-szerte agi-
tálnak a kerületek megszerzéseért. Szen-
vedélyes beszédek hangzanak el itt is,
ott is a vezérek ajkairól. E beszédek nagy
része az ellenkező pártállású vezérek szemé-
lyének, haremodorának és harci eszközei-
nek bírálatával foglalkozik. Szóval régen
nem látott kortes hadjárat folyik ország-
szerte, most még csak a szónoklatokkal

való meggyőzés tiszteletreméltó fegyverével.

A pártok választási hadjárata azonban
csak külsőleg viseli magán a nálunk jól
ismert korteskedés ismérveit. A belső okok,
melyek a vezéreket fokozottabb és nálunk
is szokatlan agitációra kényszerítik, sokkal
fontosabbak, hogyszem azokat korteske-
déssel el lehetne intézni. A nemzet sor-
sáról, a nemzet jövődjéről van szó. En-
nek intézését, minden veszedelemmel szem-
ben való biztosítását vállalják a pártok és
azoknak vezérei akkor, mikor a megnyil-

vánuló kényszerítő szükség és a nemzet
jól felfogott érdekei szem előtt tartásával
harcba szállanak.

Az a kényszerítő szükség, mely a har-
cot felidézte és a választásokat a törvé-
nyes idő lejártá előtt involválja: a nem-
zet önállóságának, függetlenségének kér-
dése és jövőjének demokratikus alapokra
való helyezése. A pártoknak elhelyezke-
dése ezen kérdések körül történik. A nem-
zeti önállóság és a demokratikus haladás
mellett és ellene szólnak a harci riadók.
A 67. és 48. eddigi harca átalakulni lát-
szik a konzervatívok és radikálisok har-
cává. Amazt, mint pártvezért, Tisza István
gróf képviseli jobb ügyhöz méltó fanatiz-
mussal, támogatva a császári hatalom
minden eszköze által. A radikális irány-
zat Justh Gyulában van megtestesülve,
támogatva a nemzet minden féltve őrizett
vágjától, rég óhajtott, megvalósulásra váró
álmától s mondhatjuk, hogy mellette és
vele van a nemzet.

Az új nagy küzdelem tehát, mely előtt
állunk: a konzervativizmus és radikálizmus
küzdeme. Ám csak az egymással szemben
álló irányzatok elnevezése változott meg.
Az ismét divatba hozott irányzatok tar-
talmilag régiek. A multban is, most is a
császári és nemzeti akarat állanak egymás-
sal szemben. Tisza konzervatív zászlójára
a nemzetnek a 67-es kiegyezéssel való
lenyűgözésének fenntartása van felírva. A
teljes és változhatatlan gazdasági közösség,
melyet Tisza az országra károsnak hirdet;
a császár és Ausztria magára nézve hasz-
nosnak és üdvözítőnek. Tisza a katonai
kérdéseket megbolygathatlanoknak, a kö-
zös hadsereget örökre fenntartandónak hir-
deti a 67-iki kiegyezésben engedélyezett
felségjogok miatt. A választói jognak de-
mokratikus és emberi szempontból is elvi-
tathatatlant kiterjesztését nemzeti vesze-
demnek tartja, de ugyanakkor kacérkodik
a nemzetiségekkel. Mindezen nagy kérdé-
sek illetén rendezésének a nemzetre hasz-
nos és célszerű voltát állandóan a császári

Fakult ruhákat

és butorkelméket
bármily színre fest és
legszebben vegyileg tisztít

Toriszay József

mű-, selyem-, ruhafestő, vegytisztító
Zalaegerszeg, Rákóczi-utca 9 sz.

akarattal és nemzet és uralkodó közötti jó viszonyt az ápolásával indokolja.

A radikális irányzat képviselője: Justh Gyula teljes gazdasági és politikai függetlenségért hirdet harcot a magyar hadsereg felállítását éppen olyan erővel követeli. Nyíltan kimeri mondani, hogy ezeket a követeléseket még a királyi ellenkezés dacára is meg kell valósítani, mert különben a nemzet jövődjét a tultengő uralkodói hatalom veszélyezteti. Egyébként ezek a követelések a nemzet szívéből, fényes történelmi múltjából fakadnak; tehát ezek a nemzet követelése, melyeknek alkotmányos államban önkényt kell teljesítenie: abszolút uralkodás alatt pedig a nemzet fegyvereinek hatalmával kell megvalósulniuk.

A többi pártok, melyek a küzdelemből részt kérnek, tévovázásuk, határozatlanságuk miatt vagy meg fognak a nagy harcban semmisülni, vagy asszimilálják őket a két hatalmas erő képviselő pártok. Előbb utóbb el kell tűnni a kibic-pártoknak, hogy a két küzdő irányzat elkeseredett, nagy-szerű mérközését ne zavarják és hogy a döntő küzdelem arányai kibontakozhassanak.

Zalaegerszeg, Nagykanizsa és a törvényhatóság.

(ng.) Évtizedek óta halljuk folytonosan a nagykanizsaiak ama panaszát, hogy a törvényhatóság Zalaegerszegtől pártolja Nagykanizsa rovására, Zalaegerszegnek mindent megad, amit csak kér, míg Nagykanizsa, dacára annak, hogy a vármegye legnagyobb városa, a törvényhatóságnál semmi kedvezményben nem részesül, semmit sem tud kivívni magának.

Igaz, hogy a panasz felületes, alap nélküli, de mégis gondolkodóba ejti a figyelmes szemlélt. Újabban a vármegye egyik lapjának hasábjain Zalaegerszeg részéről hangzott fel a panasz, hogy Zalaegerszeg a törvényhatóságnál semmi előnyt nem tud magának biztosítani.

Persze ezt a panaszt a legutóbbi közgyűlés befejezése szülte, midőn a vármegye közgyűlése az állandó választmány javaslatára helyezkedve

tagadólag tárgyalta a zalaegerszegi községi takarékpénztár ügyét.

Hát mi nyíltan kimondhatjuk, hogy egyik városnak sincs igaza.

Nem részesül a törvényhatóságnál egyik város sem kedvezményben a másik rovására, sőt nincs felfelé egyáltalán egyik város sem semmiféle kegyvel a vármegye részéről, mindkettő mostoha gyermek, a vármegye közgyűlésén mindkét város sorsa a bizottsági tagok részéről teljes közönnyel találkozik, senki sem érdeklődik egyiknek jóvalta iránt sem.

Ne keressünk bűnbakot, hogy kiben van a hiba, ne akadjunk ráfogni a hivatalos vezetőkre a saját bűnünket, ne lássunk rosszindulatot ott, ahol nincs. A hiba egyedül Zalaegerszeg és Nagykanizsa város törvényhatósági bizottsági tagjaiban van.

Nagykanizsán közel 100 bizottsági tag van, Zalaegerszegen 40. Ehhez hozzászámíthatunk 10—15 olyan tisztviselői szavazatot, a kik a város ügyeiben, mivel a városi pótdadó révén érdekelve vannak, mindenkor a város érdekében szavaznának.

Emlékezzünk csak vissza a sümegi főbírói állás betöltéséről történt jelenetre. A vármegye termének egyik sarkában, tömöri sorokban ott állt 60—70 bizottsági tag, a kik megfogadták, hogy mindaddig nem szavaznak le, míg nem látják azt, hogy az ő szavazatuk dönti el a választás sorsát. Nem személyi kérdés volt náluk a fő, nem az, hogy ki lesz a főbíró, a leendő főbírók kinek hívják, mindegy volt nekik kettő közül akarmelyik, ők csak azt nem akarták, hogy egy harmadikat tegyen közéjük a vármegye kegye.

A terv sikerült. Midőn látták, hogy az ő közvetlen személyes jelöltjük elesik, átpártoltak a másodsorban megállapodott jelöltjükhez és a választás sorsát ők döntötték el.

Képzljük el azt, hogy Nagykanizsa és Zalaegerszeg összefogva, hogy nem igérkezze le a legelső szóra bárkinek, hogy minden szavazattól tartózkodásuk mindaddig, míg csak nem látna azt, hogy az ő akarata érvényesül.

Városi, személyi ügyekben a 140—150 bizottsági tag egyhangú állásfoglalása óriási hatalmat képviselne, döntő tényező volna mindenkor minden ügyben ez a két város, amely eddig igazán nem számított semmiféle kérdésben.

Persze ehhez elsősorban önzetlen, férfias viselkedés, komoly elhatározás volna szükséges és azon szilárd akarat, hogy a megállapodott, tervszerűen keresztülvendő határozat mindenkire kötelező.

Mindkét várost megáldotta a sors olyan vezetővel, akik, ha valamire vállalkoznak, annak érvényt is tudnak szerezni.

Veleményünk szerint a legelső teendő az volna, hogy Nagykanizsa és Zalaegerszeg város

polgármesterei szót értenének egymással, megállapodnának a közös tervben, amit követni akarnak. Azután mindkét város polgármestere összehívna a törvényhatósági bizottsági tagokat, előadná a kölcsönös megállapodást és ha a bizottsági tagok többsége helyesli a tervet, a továbbiakra nézve olyan határozatot produkálna, hogy elsősorban kötelessége minden bizottsági tagnak minden közgyűlésen, az állandó és egyéb választmányi tagoknak a választmányi üléseken teljes számban résztvenni. Másodsorban kötelessége a bizottsági tagoknak akarata szabad fentartásának okából az, hogy senkinek, még saját hozzátartozójuknak sem szabad elgérkezniük. Ez különben csak eleinte volna keresztülvendő, mert ha az aspiránsok, az érdekeltek megtudnák azt, hogy a két város bizottsági tagjait az el nem igérkezés tekintetében becsület, vagy fogadalom köti, nem is próbálkoznának a szavazatok lefoglalásában.

Harmadsorban kötelessége volna azután a bizottsági tagoknak az, hogy a többség akaratának alávetik magukat. Alávetik magukat feltétlenül és nemcsak akként, hogy a többségi határozat kötelező, hogy ellene szavazni nem fognak, hanem akként, hogy arra részavazni, ha csak igen méltánylandó személyi okok fenn nem forognak és amolyan esetben az értekezlet eleve felmentést adna, mindenkinek férfias kötelessége.

Minden közgyűlés előtt a vezetők megtudnák a vármegye intézőinek állásfoglalását a fenförgő ügyekben. Tanulmányoznák a kérdést, hogyan használhatnák városuknak, milyen határozat volna előnyös városukra nézve és ha ebben megállapodtak, részletesen ismertetnék a bizottsági tagokkal a kérdéses ügyet.

Az értekezlet a két várost érdeklő s a személyi kérdésekben is határozatot hozna, a mely határozat a bizottsági tagokra nézve kötelező lenne, és a mely határozat melléti állásfoglalás a fentiek szerint becsület kérdése lenne.

Ez esetben, ilyen körülmények között a két város érdekét nemcsak önmaguk óvnák meg, hanem a vármegye vezető s intéző körei, látván a két város nagy hatalmát, a határozott irányt, a mit követnek, igyekezzenek a két várost megnyerni, s ez kétségtelenül csak úgy történhetnék, ha a városok érdekét legelső sorban szem előtt tartanák.

Mondhatjuk dédelgetnénk a két város érdekét csak azért, hogy ezt a városi pártot maguknak megnyerhessék.

Igaz, hogy felmerülhetne az a vád, hogy a közgyűléstől a hatalmat az előértekezlet el akarván vonni, hogy fiók közgyűlést akarva a két város tartani, a melyen minden felelősség nélkül, a vármegye rovására, a bizottsági közgyűlés tekintélyének ártalmára, a vezető hatalmat magukhoz akarnák ragadni.

De ez a vád csak az első pillanatra látszik

A férfi.

Antos Balázs mérnök urat a sejtelmes őszi borongás, a hátborzongató levélzörrenés, a legelső szürkészi őszi nap fiatalos, rózsás hangulatban lepte meg. A vagyóban daskáló, egy harminec esztendő életét átfordított, kiélt fia a dolgozó szobájában ült és azzal foglalatostkodott, hogy egészen belemélyedjen abba a gyönyörűségbe, amit a világ legszebb lányának a szerelme lehelt a szívébe.

Átlumpolt esztendő után valójában nagy érzés a szerelme érzése. És főként többnyire igaz. Az ideges, kopasz fiatal ember érezte, hogy az öreg Schill milliói, palotái mind mind nevéstégesen kicsinyesek és mellékes dolgok abban a házasságban, amelyet a gazdag vállalkozó lányával fog kötni. Ott gubbasztva az íróasztala előtt, behunyta szemét és várt, velőt átjáró képzelettel arra erőszakolta tönkrezült idegzetét, hogy azt a lányt most ideképezlje, ide mellé, ebbe a melegtelen, hiányos legénylakásba.

Antos Balásznak rajongó, meleg szíve volt, amelyet ritkán tudott behajtani az anyag szolgálatába. De ebben a gerjedelmes, szép milióban átszaladt a gondolkodásán valami, ami mélyen behasított a szívébe. Amint Lízinek az arcját kezében szorongatta, minden vona-

lat, minden árnyalatot föl szívott a lelkével, öntudatlanul belekerült abba a problematikus kérdésbe, vajon nem bűn-e, hogy ennek a szinte alig nyíló virágszálnak a sorsát odakösse a magáéhoz. Olyan ember sorsához, aki észbontó vagyonokat aprózott már föl éjszakai vigasságokban, fénytelen szövétének mámoros világában. Olyan dobbanást érzett erre, hogy a nagy bőrkaroszekben kikeltt egyenesednie, hogy levegőhöz jusson. Talán először életében vette tudomásul, hogy egyetlen szál haj sem ékesíti a fejét, hogy a szeméi bemélyedtek már a gödrükbe és hogy néha, amikor mámorosan tér haza kora hajnalban, remegés volt a térdkálésában. Metsző hidegség rohant át a hátgerincén és ez hatalmas, örületbe kergető válasz és ítélet volt az ő kései lánghalásában.

Alkonyodás gördült rá az őszi délutánra és a szobában a butorok szilhuettjei elmosódtak, összegubancolódtak a homályosság hatalma alatt. A szerelmes ember szinte megremegett erre a homályosságra. Félt a sötétségtől, az egyedül-léttől és izgatott mozdulattal fölésavarta a villanykörteket, amelyek szuró sugarakat mélyestettek a nagy csiszolt velencei tükörbe. És nem novellisztikus pózzal, de késszuráshoz hasonló mély fájdalommal tántorodott vissza: harminec esztendő eredendő bűnét, az átkos korai vénsé-

get látta maga előtt s melléje képzelt sok sok fekete, gyászos, gunyos felkiáltójelet.

Ahogy pillanatra lecsöndesült izgalmaiba bu-bott idegzete, orvosa gondolt. Az utolsó mentevárva, aki hosszú éjszakákon szerzett tudományával, nagy pénzek ellenében, ha kell, százásokért, ezrekekért visszaemeli őt az ifjonti tűzbe, a hávbé, a dalok idejébe; a vén, képzeletbeli gyönyörök szárnyain száguldó ruét az életerős fiataliságba.

És rohanva indult meg a lépcsőkön. A nagy bulevardon ezer fénykévt szórt szemé közé a kirakatok világítása és elkeseredett igyekezetekre sarkalta a sok tovasieő, aprócipős, subogó szoknyájú, kacérkodó szemű asszony: az élet...

Az orvosnőnek könnyű lelkiismerettel tudnak lemondani a szegény, köznapi ember életéről; de a vagyón, a pénz intensége újabb meg újabb mestermunkákra készteti az orvosokat csak úgy, mint a küzködés szolgáit is. Antos Balászt nagy reménysegregre biztatta a doktor ur. Erősen ráparancsolt, hogy naponta pontosan jelenjék meg a rendelő órában, különben nem szavatol semmiért. Két hónap múlva olyan lesz mint egy Hercules és ha kedve van hozzá, akár műbirkózónak is beállhat. És a bucsuzásakor jóakarata mosoly kíséretében megveregette a

valószínűnek. Ha a törvényhatósági bizottság többi 450 tagja látja a városi bizottsági tagok szervezeti tömörülését, az ő részükről is nagyobb érdeklődést tanúsítanak a fennforgó ügyeknél, ők is igyekeznek érdekeiket megóvni és evvel olyan vármegyei közélet, a megye ügyei iránt olyan közérdeklődés fejlődne ki, amely csak hasznára válna a vármegye ügyeinek.

Most március közepén még van idő arra, hogy a májusi közgyűlésre a két város vezetősége ezt a tervet keresztülvihesse.

Ajánljuk figyelmükbe!

Tűzoltó egyesületünk.

A zalaegerszegi önk. tűzoltó egyesület múlt héten tartott közgyűlése elé a választmány az alábbi közölt jelentést terjesztette. A jelentést egész terjedelmében közöljük, mert feltünteteti az egyesület viszonyait a kiterjeszkedik a tapasztalt hiányokra is.

Igen tisztelt Közgyűlés!

Ismét elmúlt egy esztendő és mi összejöttünk itt, a megszokott helyen, hogy a letelt év eseményeiről, egyesületünk életében előforduló mozzanatokról beszámoljunk.

Sajnálattal kell konstatálnunk, hogy városunk intelligenciájánál mennyire hiányzik ezen ember-szereteten alapuló intézményünk iránt az érdeklődés; hiányzik a nemes törekvés: a valódi felebaráti szeretet dolgában közénk állni, velünk egy sorban működni. Ismételtén közzé tett felhívásomra nem jelentkeznek intelligensebb életűek, hogy sorainkba felvételnék magukat a közönségünk való működésükkel tűzoltókká kiképezve, utóbb a csapat élére állhatnának. Érthetően ez a közönyös városunk értelmiségének egyesületünkkel szemben. Ellenszenyünk nem nevezhetjük, mert hiszen egyébként örvendésesen észleljük, hogy a lakosság anyagi támogatását nem vonja meg tőlünk.

Az elmúlt évben úgy, mint az előzőekben tettük, arra irányítottuk törekvésünket, hogy a csapat tagjait elméleti a gyakorlati kiképzetésben részesítsük; mert tudatában vagyunk annak, hogy a közönség évről-évre több követelménnyel lép fel a tűzoltó testületekkel szemben; és hogy ránk a vármegye központján működő tűzoltókra nagyobb feladat vár, mert a vármegye különböző vidékein alakult tűzoltó egyesületek éber figyelemmel kísérik a mi működésünket.

Az általános, mindenre kiterjedő fejlődés törvényénél fogva önmagától értetődőnek tartjuk és képzeljük, hogy nekünk ezzel a fejlődéssel lépést kell tartanunk, ha kitűzött célunkat elérni, nemes hivatásunkat betölteni akarjuk. Érzékenyen hat ránk az a nem éppen kedvező körülmény, hogy a közönség nagyon hajlandó

sok tekintetben gyanakvó szemmel nézni a tűzoltóság működését és ez a lelkiismeretes, ügybuzgó tűzoltót nemcsak hogy bántja, de kedvét és lelkesedését az intézménytől elveszi.

Igy halljuk akárhányszor tüzeseteknél a közönség rosszul kifejezés nyilvánítását a miatt, hogy a tűzhöz gyakran elkésve vonulhatunk ki és a közönség gyakran olyan eltévelyen nyilatkozik, hogy arunkba szökik a vér és képesek volnánk a tűzoltói intézményt ott hagyni.

Általános elismert tűzoltó szabály az, hogy tüzeseteknél a leghatásosabb védelem a tűz kezdetén nyújtható; az a tűzoltó csapat fog tehát legtöbb eredményt elérni, amelyik leghamarabb ér a tűzhöz. Ebből az következik, hogy a tűzoltóságnak arra kell törekedni, hogy minél gyorsabban érjen a veszedelem színhelyére.

Önkénteseink azonban már foglalkozásuknál fogva sem jelenhetnek meg azonnal a tűz kitörése után a helyszínén, mert a tüzesetek gyakran elkésve jutnak tudomásunkra; mert nincsen tűztornyunk, mert nincsen állandó tűzörségünk és nincsenek lovak, amelyeknek igénybevételeivel szerelvényeinket a veszély színhelyére szállíthatnánk. A közönség ezeknek a hiányoknak a létezését nem tudja, nem ismeri s a tűznél való késedelmes megjelenésünk miatt való kifakadásai megtételénél nem gondol arra, hogy ilyen hiányokkal kell küzdenünk.

Minden a tűzhöz kivonuló tűzoltó vonatnak legalább is három szerből kellene állni: a tűzi feoskendőből, a lajtól és szerkocsiból. Ezeknek kiszállításához legalább is 2 pár lóra van szükség. Nekünk pedig egy sincs rendelkezésünk. Mi történik már most egy tüzesetnél? Az, hogy elősorban későn veszünk róla tudomást, néha akkor, mikor a tűz már jól elharapódzott; másodszor, ha már tudjuk, hogy tűz van s a tűzoltók a szertárnál összegyűlekedtek, két alternatíva előtt állnak: vagy maguknak kell a szivattyút, lajtót és szerkocsit a tűzhöz vonszolni, — más tűzoltó eszközt magukkal nem vihetnek — vagy várni kénytelenek, amíg lovakat kapnak. Így a leghatásosabb, a legértékesebb percek eltékozolhatnak; percek, melyek kedvezőtlen viszonyok között a késedelem áldozataként sok vagyont, esetleg emberéletet is követelhetnek.

Oda kellene halnunk, hogy a város építtessen részünkre tűztornyot, lássa el a testületet legalább 4 hivatásos tűzoltóval és bővebben állandó rendelkezésre legalább egy pár lovat. A szervezendő 4 hivatásos tűzoltó közül kettőt állandóan foglalkoztatnánk a város például utcák seprésére, öntözésére, sárlóhuzására, 2 azonban állandóan a szertárnál maradna, egyik nappali, a másik éjjeli szolgálatra. A lovakat is lehetne foglalkoztatni, ezeknek azonban a város belterületét soha sem szabadna elhagyni, hogy szükség esetén kéznél legyenek.

Igaz ugyan, hogy a város azokat a fogatokat,

dusgazdag paciens vállát és alázatos hátfogások közt kísérte ki a foyar pálmás, előkelő, szőnyeges termén keresztül.

És Balázs szorgalmasan eljár a gyógyulás templomába. Nagy áhitattal ült bele a villamos székbe és megadással tűrte, hogy a villamos szikrák pajkos, vidám szökelessel ütközzenek a testébe, új vért oszorgatván elernyedt ereibe.

Nap nap után dicsekvésekkel állt elő; mindig újabb meg újabb jelét észlelte magán a javulásnak, a serkedő életnek és az önbiztatás, önműtás megkönnyítette az orvostanár nagy munkáját. Komoly képpel diktálta a recipét, amelynek pontjaitól nem szabad eltántorodni és mindig nagy szeretettel fogadta és atyai gondoskodással kísérte ki az előszobáig az emberi természet szenvedéseitől tönkrement paciensét.

A kezelés negyedik hetében, a késő délutáni órákban egy napon az orvoshoz ment Antos, hogy a rendes műtétnek alávesse magát. Az őszi hideg megosipte az arcát és mesterséges pirossággal vontta be. A léposókon futva rohant fel és ettől a futástól még jobban kipirult, neki tüzesedett és libegve ért a rendelészobáig. Szinte fiatalnak, erősnek látszott ebben a mesterséges pirosításban, pedig valójában csak olyan erőteljesen agg volt, mint annakelőtte. Az orvos helyett

szemrevélt, tündöklően szép, fiatal asszonyka fogadta: a doktor ur neje, aki sajádlattal tudatta, hogy az urát vidékre hívták, sürgős operáció céljából s így csak néhány nap múlva tér haza. Szó szót követett, tíz perc múlva már a szalon kandallója előtt ültek pajzánkodva, eseevege.

Antos, hogy leplezze jövelele okát, nagy sajnálkozásnak adott kifejezést a doktor távozása fölött, mert hogy egy sürgős és halaszthatatlan közérdekű ügyben akart vele értekezni.

Estefelé még mindig ott ültek a szalonban, de már a lány, művésziösen finom szövetű kereveten és teát szüresöltek. Eközben a pajzán jövednek hirtelen vége szakadt, az asszony elhomályosult. Végtelen boldogtalanság ült ki szabályos, finom vonásaira és ezt a kifejezést nem igyekezett leplezni.

Antos képtelen értelmetlenséggel bámulta meg ezt a színváltozást. Már az első pillanattól nagy lelki rokonságot fűdözött föl kettőjük közt és igen megsajnálta a vergődni látszó, csudás asszonyt, ingerül mozdulatoktól kísérve mondta a következőket:

— Két év óta élek az urammal. Két év óta járnak ide a betegek, akiket olyan nagy igyekezettel gyógyít, nem törődve azzal, hogy itt

amelyek a tűzi feoskendőket s egyéb szerelvényeket a tűzhöz szállítják, külön honorálja, amennyiben az első ilyen fogattal megjelenő 10 koronát, a többi 6—6 koronát kap a város pénztárából, amde ez az intézkedés, amint a tapasztalat bizonyítja, nem felel meg a kívánalmaknak.

Szükséges volna, hogy a létező tűzoltó szerelvények egy motorikus feoskendővel egészítsenek ki. Erre azért van szükségünk, mert nagyobb tüzeseteknél nem áll rendelkezésünkre annyi emberi erő, amennyi tűzifeoskendők működtetésére szükséges. Azt, hogy milyen rendszerű ilyen feoskendőt szerezzen be az egyesület, a szűkebbkörű bizottság lenne hivatva eldönteni. Szerzett tapasztalatok mellett tanuskodnak, hogy a gőzfeoskendők alkalmazása lép mindenütt előtérbe, egyrészt azért, mert megbízhatóbbak, másrészt pedig, mert kezelhetőségük kevesebb szakértelmet kíván.

A mellett, hogy városunkban ritkán fordulnak elő tüzesetek, mégis szövé kell tennünk azt a körülményt, hogy a közönség városi tűzrendészeti szabályrendeletünk rendelkezéseivel keveset, vagy éppen semmit sem törődik. Nem teszi meg azokat az övrendszabályokat, amik elő vannak írva. Nem tudjuk, vajjon a hatóságok ellenőrzik-e a szabályrendelet végrehajtását. Mi ugyanis sohasem értesülünk arról, hogy nyarankint kétszer megvizsgáltatnak-e a házak és meg van-e bennük a szükséges vízmennyiség, a tűzoltáshoz nélkülözhetetlen eszközök. Ellenőrzik-e azt, hogy a gazdasággal bírók nem rakják-e meg bolcsőségeiket tulságos sok szénával, szalmával, fával, ami a tűzveszélyt nagyon elősegíti. És, ha a rendőrhatalóság ezeket az ellenőrzéseket teljesíti, miért nem hívja meg ezekre a tűzoltóságot.

A hatóság nem hívja meg a tűzoltóságot a telepengedélyezési eljárásokhoz, pedig erre nagy szükség volna; mert egyéb tekinteteken kívül tűzrendészeti szempontok is figyelembe volnának veendőek és itt a tűzoltó szakvéleménye minden esetben kikérendő és meghallgatóandó volna.

Érzékeny hiányt képez nálunk az is, hogy nincsenek elegendő közkutaink, amelyek tűz esetén a szükséges vizet szolgáltatnák. Az a néhány kut, amellyel ma rendelkezünk, olyan távol van, annyira félre eső utcákban épültek, hogy azokból vizet kapunk majdnem lehetetlen. Szükséges volna néhány közkutat létesíteni főképp azokon az utcákon, amelyekben a házak szorosan egymáshoz vannak építve s az ezeknek az udvarán levő kutakhoz való hozzáférés nehézséggel jár. — Az e tárgyban dr. Korbai Károly polgármester ural folytatott szóbeli tárgyalás eredménye szerint, ha a tűzoltó egyesület ilyen akár vert, akár furt kutat készíttet s ez eelszerűnek bizonyul, évenként egy-egy ilyen kutat készíttet a város a saját költségén. —

vagyok a közelében én, az asszonya, a hites felesége, akit bünső fiatalkori könnyelműségével most a lelki nyomoruság mélységébe taszít, nem is gondolva arra, hogy meggyógyítson, ami különben nem is áll már a hatalmában. Lássa, így élek én, magamra hagyva, barát nélkül, akinek legalább elpanaszolhatnám mérhetlen bánatomat.

Az asszony eközben heves kézműdolgozatok örvén mind közelebb jutott Antoshoz a kereveten, aki bután, fölkorbaosolt vérről ült ott és a halántékaira szoritotta a kezét. Néhány pillanatra elfelejtette a fiatal liliomlányt, a menyasszonyát, vénségét és csak azt a nyílt Évát, ezt a földi gyönyörűséget látta. Az asszony csöndes könyhullatásra adta magát, a férfi pedig önkéntelenül odahajolt hozzá, hogy vigasztalja, hogy simogassa.

Az asszony hagyta egy darabig. A férfi ujjainak érintésére azonban hálgyog terült nagy, fekete szeméire, a testén édes zsibbadás vett erőt és egyetlen hajlással odaborult Antos Balázs törékeny, rozoga vállaira és ittasan mondta a könnyei mögül:

— Ilyen a férfi, akiről álmodoztam, ilyen erős, szép . . .

Somlyó Zoltán.

Méltóttassék a tisztelt közgyűlésnek engedélyezni, hogy a tisztikar ez irányban lépéseket tehessen a kísérletképen legalább egy kutat készíttethessen.

Áttérve a múlt év eseményre, jelentjük, hogy az 1909. év folyamán öt tüzeset fordult elő; s pedig február hó 25-én virradóra Lendvay László asztalos mester raktárában, ahol 2 gyászkocsi s több koporsó égett el. A tüzhöz tüzoltóink 2 szivattyúval vonultak ki. Április 26-án a város tulajdonát képező ugynevezett Csaliti erdőn támadt a tűz, mely alkalommal mintegy 2 holdnyi területen égett el a haraszt s apró esemete. Kilenc tüzoltó vonult ki a tüzhöz, a kik a téglamunkásokkal csakhamar urává lettek a tüznek. Junius 13-án Német István bajtársunknak a Gógánhegyen épült hajléka gyült ki villámcsapás következtében. Ide 12 tüzoltó vonult ki s működött közre a tűz elfojtása s meggátolása körül.

Október 31-én Reich Samu vegyeskereskedő üzlete közvetlen szomszédságában levő raktárában ütött tűz ki. Ennek az elfojtásában Kardos Samu alparancsnok vett részt. A tüzoltók kivonulása nem vált szükségessé.

Végül november 1-én a városi közbiztonság közelében felhalmozott szalma gyült meg. Ezt a környék lakossága eloltotta a nélkül, hogy tudományt szerzhettünk volna róla.

Elméleti előadást Kardos Samu alparancsnok 7 vasárnap délután tartott. Tárgyai voltak mindazon teendők, a mik a tüzoltóság hivatása körébe vágnak. A csapat tagjai elég szorgalmasan vettek részt az előadásokon.

Gyakorlatot 12 esetben tartottunk és pedig részben a szertár udvarán, részben a város főterén. Utóbbiakat a város közönsége nagy számban nézte végig s többektől hallottunk elismerő kijelentéseket.

Egyik nyilvános szereplésünk szeptember 8-án volt, amikor az „Országos Tüzoltó Szövetség Igazgatósága” tartotta nálunk egyik gyűlését dr. Óváry Ferenc orsz. képviselő, szöv. alelnök elnöksége alatt. Ekkor mutattuk be először a nyár folyamán 2950 koronáért a Mátray Feik és Társa budapesti cégtől beszerzett 20 m. magas új tolétránkat, mely céljaink igen jól megfelel.

Tíz esetben vonult ki a csapat az év folyamán és pedig március 6-án néhai Hanty Károly volt m. levéltárnok temetésére, aki nemeselekkütségének jeléül egyesületünknek 2000 korona alapítványt tett; április 9-én a feltámadás ünnepekor; május 9-én Szent Flórián ünnepén tartott körmenetre; június 6-án dr. István Vilmos megyés püspök által tartott bérmálás alkalmával; június 28-án gróf Batthyány Pál volt főispán tiszteletére a „Daloskőr” által rendezett faklyásmenettel; augusztus 30-án Szig Máté bajtársunk gyermeke temetésére; november 1-én az elhalt tüzoltók lelkeüdvéért tartott gyászmiséhez, október 17-én több orsz. képviselő által tartott népgyűléshez; november 27-én gróf Batthyány Pál volt főispán lemondása alkalmával rendezett faklyásmenethez; és végül november 25-én Heigl István bajtársunk temetése alkalmával.

A parancsnokság 3 esetben tartott tanácskozást, melyeken különböző folyó ügyek nyertek elintéztést.

Junius hó 8-án és 9-én a városi háznál tartott mentőtanfolyamon 3 tiszt és 8 tüzoltó vett részt. Az erről szóló igazolványokat azonban ismételt sürgetésre sem lehetett megkapnunk.

Szeptember hó 5-én kirándulást rendeztünk a „Szighegy”-re, ahol Stefánecz József parancsnok által adott 50 liter borral és Boschn Gyula elnök által adományozott 20 koronával megvendégeltük a csapat tagjait. Ezekért a szíves adományokért ezután fejezzük ki köszönetünket.

Ismereteink bővítésére augusztus 20-án Tapolczán megtartott megyei szövetségi gyűlésen 16-an vettünk részt.

A tisztikar egy délután a kürt jeleket tanulta, hogy gyakorlatok alkalmával ezekkel vezethesse a csapatot.

Színházi örséget 32-szer állítottunk; tűzörséget pedig 11-szer t. i. mikor nagy szélviharok voltak.

Egy közgyűlést és 7 választmányi ülést tartottunk.

A tolétrán kívül szerzettünk magunknak az év folyamán 16 vázson vödört; 8 darab ezek közül összehajtható, 8 pedig merev.

A csapat tagjai közül 37-et láttunk el új téli nadrággal, ötöt pedig bluzzal is.

Szertárunkat alaposan kijavítottuk, az ajtókat, ablakokat, kapukat megfestettük és a szertárt „Önkéntes Tüzoltók Szertára” felirattal láttuk el. Ezenkívül kifestettük a szolgálakás szobáját.

A helybeli honvéd huszár osztály parancsnoksága részéről hozzánk intézett szóbeli felszólításra 18 honvéd huszárt — egy őrmestert, két tizedest és 15 közhuzárt — két hónapon át, hetenkint 4 órában a tüzoltás körébe vágó elméleti és gyakorlati teendőkre oktattunk. A megtartott záróvizsgán Tantossy alexredes 3 tiszttel megjelent és a legényeknek szakszerű kiképzése fölött elismerésének és köszönetének ismételt kifejezést adott. Az elért eredményről a tanfolyamot vezető alparancsnok, a honvéd parancsnokság részére táblázatos kimutatást állított ki.

A tüzoltó eszmének terjesztését annyiban segítettük elő, hogy utmutásunkkal Nemesapátiiban önk. tüzoltó egyesület alakult.

Kardos Samu alparancsnok és Heigl János osztoparancsnok két ízben voltak Pakodon az ottani önk. tüzoltó egyesület kérelmére s ott a csapat tagjait elméleti és gyakorlati kiképzésben részesítették.

A szomszédos Henye község önk. tüzoltó egyesületének több tagja pedig bejött hozzánk és végig nézte több ízben a mi gyakorlatainkat.

Működő tagjainknak a létszáma ezidőszereint 54. Ezek közül 1 kéményséprő, 3 tisztviselő, 3 szabó, 5 cipész, 2 lakatos, 1 asztalos, 10 kőműves, 3 oszmadia, 8 sós, 11 napszámos, 2 földműves, 1 kertész, 1 fűszekas, 1 hivataloszolga, 1 hentes s 1 borbély.

Pénztárunk állapotát a következő adatok tüntetik fel: Egyleti pénztár bevétel 4365 kor. 55 fill., kiadás 3002 kor. 34 fill., maradvány 1363 kor. 21 fill. Segélyalap bevétel 3640 kor. 77 fill., kiadás 73 kor., maradvány 3567 kor. 77 fill. Zene-alap bevétel 277 kor. 59 fill., kiadás 90 kor., maradvány 187 kor. 59 fill. Lőbezerzési-alap bevétel 63 kor. 02 fill. Fundus megváltási alap bevétel 33 kor. 51 fill., 1909. évi kamatja 1 kor. 36 fill., összesen 34 kor. 87 fill. Hantyalap 1965 kor. 78 fill.

Van 1 kocsis és 3 mozdony fecskendő, 3 vízfordó lajt, 1 szerkocsi, 1 két kerekű tolétracsi, 2 gépezeti tolétra, 1 támrudas tolétra, 1 mentőkocsi, 1 cauzóponyva, 2 tetőponyva, 6 petróleum lámpa, 6 vasvilla, 6 kapocs, 3 eséklya, 4 lapát, 55 tüzoltó felszerelés; — van ezenkívül egy orkeszter fuvóhangszer, melyet miután a zenekar feloszlott, gondosan őrzünk. Különböző meglevő szereinket és szerelvényeinket az őszön letároltuk, egyenkint átnéztük és a hiányokat pótolattuk.

Szertárunk tudvalevőleg a szombathelyi megyés püspök telkén épült. A telket bérben bírujuk. Most folyamathoz tartunk annak örökárban leendő megszerzése iránt szükséges lépéseket.

Március 15-én.

— Elek Márton tanár ünnepi beszéde. —

Volt egyszer a magyarnak gyönyörű, osodálatos tavasza, de vajjon lesz-e még egyszer?

Igen lesz. Amikor a lelkekben élül majd a kétségbeesés a haza sorsa felett; amikor az ország, miként hajdan teljesen önállóan, függetlenül fogja intézni sorsát; amikor gyárkémények tüzeire fogják hirdetni az ország hatalmas iparát, amikor a nép fia nem veszik kezükbe a vándorbotot, itthon találják munkát, boldogulást, amikor erősek lesznek befelé, tekintélyesek kifelé; amikor nemzet és uralkodó szeretőiben, egyetértésben fog egybedolgozni és amikor majd az ország minden fia büszkén fogja hirdetni ama nagy napok legmagasabb eszméit: minden ember szabad, testvér és egyenlő.

Ezt a tavaszt várjuk türelmetlenül minden esztendőben és ez a tavasz nem jött el azóta egyszer sem.

De halálanság, igazságtalanság volna azt állítani, hogy ez az ország a lefolyt 62 esztendő alatt sem fejlődött kimondhatatlan arányokban.

Halálanság volna nagyjainkkal, vértanúinkkal szemben, ha azt mondanánk: mire valók voltak azok az óriási pénz és véráldozatok, ha nem tudták kivívni a teljes szabadságot? De hogy is kívánhatjuk ezt tőlük azok között a körülmények között, melyben az ország akkor

volt. Képzaljuk csak el: sehol a kulturának semmi nyoma, a föld parlagon hever, utak, osztorok nincsenek, az ipar teng, a kereskedés megazégyenítő helyzetben; a nemesek és főurak kenyéreléssel vagy külföldön töltik idejüket, városi élet nincs, az ország szétdarabolva és az ország nyakán gyűlölt idegen katonaság ül. Szomorú az ország, siralom-völgy a magyar Kánaán és ellenségei mohó vággyal lesik, mikor kondul meg feje felett: a halálharang.

De jött a teremtés ura, minden népek és nemzetek őrző atyja és elküldte az ő prófétáit a magyarok földjére. Menjetelek: ott van egy ország, mely hajdan független, gazdag és boldog volt, de fiainak pártoskodása idegen alák juttatta s elszegényedett, megfogyatkozott, eltespedt; pedig ez a nép jobb sorsra érdemes, mert ha kell vitéz, ha kell hős, ha kell mártyr; ez a nép nemeselekkü és lovagias, ebben a népben megvan minden jó és nemes tulajdonság, menjetelek és rázzatok fel óvszázadok álmaiból, fujjátok meg a szabadság haronáját, dörögjétek a nép minden fiának fülébe: nyugaton már megvirradt, meddig akartok még az álomok világában oltalanul élni? Nyugaton már a népek milliói örömmujongva dsolóják a szabadság dalát, nyugaton már minden ember testvéreként öleli egymást, nyugaton már egyenlő mértékkel mérenek és nyugaton már megindultak a népek a munka és boldogulás útján fel a jólét, a műveltség, a haladás belkérőitől végéig felé.

Es jöttek a próféták, jöttek a nagy költők és azónokok: jött Vörösmarty, Arany, Petőfi, jött a legnagyobb magyar: Széchényi István gróf, jött a csodált és retteget felisten: Kossuth Lajos, jött a haza hőse: Deák Ferenc és jöttek százan és ezren, mintha csak az égből estek volna alá és megkezdték a feltámasztás nagy, nehéz munkáját.

Es addig rakosgatták, addig építgették az alapot, addig költögették, addig ábraszgették ezt a nemzetet, amíg csak egy napon: 48-nak március 15-én, megrázkódott és talpra állott az óvszázadok álmaiból felébredt nemzet.

S mint akkor a rohanó vizár gátat tör és zúgva, bönbölve seper el újból mindenféle akadályt és egyre nagyobb-nagyobb területeket hódít meg; ugy e naptól kezdve a nemzeti zászlóra irt jelszavak, a 12 pontba foglalt nemzeti kívánások osodálatos gyorsasággal, hihetetlen erővel törtek maguknak utat és hódították meg egyszerre az egész nemzet szívét, lelkét.

Es az uralkodó nem állhatott ellent a népmilliók kívánásának. Megadta az alkotmányt, kinevezte az első magyar felelős miniszteriumot. Megindult a lázas munka mindenfelé. Napok és hetek alatt óvszázadok mulasztásait akarták pótolni, úgy hogy jogosan és büszkén irhatta a költő-király:

„Nagyapáink és apáink
Mig egy század elhaladt
Nem tevének annyit
Mint mi 24 óra alatt.”

Kivívtuk a szabadságot, kard nélkül, vér nélkül, amire addig a világtörténelemben példa nem volt. Költők díszítették a kivívt győzelmet, a törvényok egész sorozatával iparkodtak orvosolni a régi sebeket. Es amikor az emberek megittasulva a nem renált új életől, boldogan siettek az öke szárva mellé, az állóhoz és irásztalhoz; amikor azt hittük, hogy már vég van a nemzetiségiek közötti áldatlan auródásoknak, amikor azt hittük, hogy ime végre szabadon, békében munkálkodhatunk az ország javára és amikor a lakosság Isten szent hajlékaiiban és az Úrnak szabad ege alatt hálaadó istentiszteleteket rendezett; amikor azt hittük, hogy megszületett az új Magyarország, a bécsi hatalom megirigyelvén az országra váró jobb sorsot, szentségtelen lábbal újból rálépott alkotmányunkra, újból megakartja fojtani a nemzetet; da a nemzet inkább vagyonát és vérért akarta feláldozni, mint szent szabadságát és alkotmányát és a rövid békét nemsokára puskák ropogása, ágyúk dörgése, csatakiáltások, halálhörgés és siralom váltotta fel.

* * *

Mindnyájan ismerjük a szabadságharc nagy-szerű, csodás küzdelmeit. Elvonulnak lelki szemünk előtt: Szolnok, Isaszeg, Hatvan, Nagysarló, Komárom; Damjanich, Bem, Klapka, Dembinszky és a többi sok ezer névtelen hős.

Emberfeletti erővel és lelkesedéssel szállottunk sikra jogaink, alkotmányunk védelmére, de a tulerővel szemben gyengék voltunk, elbukttunk. Elkövetkezett a korszak, amidőn:

„Sokra sir, sokra vak börtön borul
Kik élünk, járunk bírság, szótlanul,
Van aki felkél és bírván, megyen
Új hont keresni, túl a tengeren.“

Szomorú és elhagyott lett az ország, mint a gyászoló bus özvegy, legjobbjaink elesetek a hon védelmében, vagy bitófán lakoltak honszerelmükért, sokan megnyomorítva rejtekekben tölték nyomoruságos életüket, mások rabbilincsbe vezve szárnyszerűen, reményvesztetten néztek a jövőbe, vagy aggódva a haza sorsán elborult elmével korán sírba szálltak.

A bécsi hatalom pedig sietve tette rá szennyvesztést mindenre, ami a magyarnak szent volt: alkotmányra, törvényekre, intézményekre, nyelvre, vallásra és emberre egyaránt.

De miként máskor, úgy most sem feledkezett meg a magyarok Istene az ő népéről.

Az uralkodót ért csapások, a vágy, hogy országot a nyugati egyre haladó országok mögött el ne maradjanak, valamint a haza bölcsének tanácsai megérlelték benne az elhatározást, hogy kibékül az országgal és kibékült.

Az eugenzielő áldozati füst még fel sem szállt az égbe, amikor a nemzet feledve a múlt szomorú emlékeit, teljes erejével hozzáállott az építés nagyszerű munkájához.

S íme 40 esztendő alatt mily csodálatos változás.

Az ország fő- és székvárosa egyike a világ legzesebb, legnagyobb, legforgalmasabb városainak, az országot 20.000 Km. hosszú vasúti hálózat szeli át, Dunán-Tiszán élénk forgalom. Fiume forgalma megbuzsorozott, mindenféle népes ipari és keresk. városok létesültek, a gazdasági élet minden ágában fejlődöttünk, irodalmunk, tudományunk, művészetünk előtt a nyugat is kalapot emel; a polgári szabadságnak, a jólétnek és műveltségnek nem álmódott fokára emelkedtünk és mégis, — ha felébrednénk a márciusi ifjak, bár csodálkozva, de fájdalomtelt szívvel néznének körül és mondanák: nem ilyennek képzeltük mi hazánk jövődjét. A mi lelkünkben egy független, nagy, gazdag hazának a képe lebegett, mely sorsát teljesen önállóan, minden idegen beavatkozás nélkül tisztán saját javára intézi. Egy országot, mely zavartalanul kifejtheti összes erőt a haza anyagi és szellemi felvirágoztatására. Egy országot, mely semmiben sem marad a művelt, gazdag országok mögött.

És a márciusi ifjaknak igazuk van. Egy ország, mely még törvényeket is csak idegen akarat beegyezésével hozhat, soha független, soha teljesen boldog nem lehet. És ezt elérni tisztán tőlünk függ, csak akarnunk kell.

Egyenlítőnk össze erőinket az ország gazdasági felvirágoztatására, neveljük fiainkat praktikus életpályákra, becsüljük meg a munkás kezét és tiszteljük az ipari és kereskedést, a közszellemet hassa át gyakorlati gondolkodás, anyagi és szellemi terményeinkkel törjünk magunknak utat nyugat és kelet felé, egyszóval dolgozzunk lelkesedéssel és kitartással és én hiszem teljes hittel és lélekkel, hogy a művelt és gazdag Magyarország határain felállíthatjuk majd a vámsorompókat, megosinálhatjuk a nemzeti bankot, felzabardíthatjuk magunkat Ausztria pénzügyi gyámokodása alól és ez a gazdasági felszabadulás maga után fogja vonni a politikait is és ekkor, de csakis ekkor következhetik el a leszámolás nagyszerű órája.

És amíg ez a boldog korszak elérkezik, emlékezzünk meg t. ünneplő közönség évről-évre

szabadságunk kivívásának évfordulójáról, március 15-éről.

Emlékezzünk meg arról a napról, melynek létünket, boldogulásunkat köszönhetjük.

Emlékezzünk meg ama napokrak önzetlen férfairól, akik munkát, pénzt, életet áldoztak a haza javára és megmentésére.

Emlékezzünk vissza azokra az eszmékre, melyeket akkor hirdettek és kivívtak és kövessük azokat.

S szálljon lelkünk vissza e napon a dicső múlt szemléletébe, mert a múlt dicsősége, eseményei, embereinek nagysága, tettei acélozzák meg az ifjú lelkét a további küzdelemre, a múlt emlékei ifjítják meg a roskadozó aggot, a múlt szemlélete önt belénk hitet, rajongást és reményt, önértetet és büszkeséget, a multon épül fel mindig a nemzetek jövődjéje.

Hivatalos rovat.

Közhirre teszem, hogy Zalaegerszeg r. t. városban fellépett járványos sertésveszély miatt az 1898. évi 9300. sz. rendelet értelmében a következő intézkedéseket fogantatosítottam:

1. A heti sertésvásárok tartását betiltottam.

2. Széna, szalma és szálastakarmányok a fertőzött udvarokból a trágyának a város és határából való kivitelét (még messzebbre való leontása mellett is) megtiltottam.

3. A városban át sertéseknek lábón való hajtása tilos.

4. Sertésekre marhalevelek kiadását betiltottam és a sertésekről szóló marhaleveleknek beszedését elrendeltem.

5. Sertéseknek közlegelőre való hajtását betiltottam.

6. A beteg, fertőzés gyanús sertéseknek az egészségesekektől való elkülönítését elrendeltem, miért is felhívom a város lakosságát, hogy sertéseiknek megbetegedéseiről és elhullásáról a rendőrkapitánynál jelentést tenni annál is inkább kötelességüknek tartassék, mert az ezt elmulasztók az 1888. évi VII. tc. és az 1900. évi XVII. tc. értelmében 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fognak sújthatni.

Zalaegerszegen, 1910. március 14-én.

Dr. Korbai Károly, polgármester.

Zalavármegyei Gazdasági Egyesület közleményei.

Az arankakérdés.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földmivelési és növény termeszési szakosztályában dr. Degen Árpád egyetemi m. tanár, a budapesti magvizsgáló állomás vezetője nagyrészt előadást tartott a gazdalközséget oly közelről érintő arankakérdésről.

Előszörban ismertette az előadó az országunkban különösen a heréféleken károsan fellépő arankafajokat, kimutatta, hogy a mezőrendőri a az 1895. évi XLVI. t. c. intézkedéseinek egyoldalú, csak a magkereskedelmet sújtó végrehajtása nálunk a heremagkereskedelem terén milyen ferde helyzetet teremtett, midőn a törvény csakis arankamentes vetőmagot enged forgalomba hozni, holott a gazdalközség évről-évre nagyobb mennyiségben hoz piacra olyan lóher magot, melyet a benne lévő nagyaránk miatt nem lehet arankamentesíteni. Ennek a következménye az lett, hogy jelenleg 40—50 koronányi árkülönbözet mutatkozik a tisztított és nem tisztított heremag között. Mivel nálunk újabb behurcolt nagyaránk magját

semmiféle géppel a magból kitisztítani nem lehet, előadó sürgős követelménynek mondja, hogy a gazdalközség és a hatóság a legerélyesebben lásson hozzá, hogy az arankát ott, ahol fellépett a földön, kiirtsa, ami legelősebben és legelősebben az arankával megfertőzött föld lesarilózással, s ezt követő felkapálásával s a megtámadott növénynek jó mélyen a föld alá való temetésével történhetik. Az irtási költségek oly csakélyek, hogy a tiszta mag után elérhető magasabb árban bőségesen megtérülnek a szinte érthetetlen, hogy a gazdalközség miért hanyagolta el ezt eddig is.

A magyar lóheremag ellen indított külföldi hajazára pedig az előadó azt válaszolja, hogy kapni nálunk még elég kifogástalan tisztaságú és kiváló jó minőségű lóhermagot, csak hogy ennek az ára magas, a külföldön pedig csakis az olcsó magot keresik, mely természetesen nem lehet olyan tiszta. A magvizsgáló állomáson számos olyan tudományos kísérletet végeztek, melyek annak eldöntésére szolgálnak, vajon a vetőmagban különként hány szem aranka lehet, anélkül, hogy a vetésben kár tényszerűen. E kísérletek az első évben azt az eredményt adták, hogy kilogrammonként 1—2 szem nagy aranka még nem okoz kárt. De kimutatták a kísérletek még azt is, hogy a heremagvaknak valamivel mélyebben való elvetésében valószínűleg egy igen hatalmas fegyvert kapunk az aranka okozta károk ellen.

A budapesti állomás pontos kísérletei bizonyították még azt is, hogy a jelenlegi állami ólomzárólás mellett a gazdalközség oly tiszta vetőmagot kaphat, mely átlag körülbelül hatszor kevesebb nagy aranka magot tartalmaz annál a mennyiségnél, a melynél a külföldön végzett kísérletek szerint az aranka folt fellép.

Az arankának a földön való irtásával és kizárólag csakis tisztított vetőmag forgalomba hozatalával sikerült Franciaországban az arankát, a mely ott nagyon el volt terjedve, az utóbbi években csaknem teljesen leküzdöni.

Ehhez Magyarországon sem kell egyéb, csak a gazdalközség jóakarata s egy intelligensebb, független mezőrendőri kar s a heremagkereskedelemnek hatóságú engedélyhez való kötése.

A magyar bor ellenségei.

Nem rég alakult meg az Országos Mértékletességi Szövetség, a melynek létrejöttében nagy érdeme van a Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesületének is. A Szövetség nemes céljait maga a címe eléggé magyarázza. Nem akar mást, mint a mérsékletet terjeszteni a szeszessital fogyasztásban, különösen pedig abban az irányban, hogy a fogyasztó közönséget teljesen elszoktassa a pálinka ivástól és hozzászoktassa a mérsékelt boriváshoz.

Sajátosságú jelenség, hogy a szövetség megalakítására irányuló mozgalom első percében már is annyi ellensége támadt, de legkülönösebb dolog mégis, hogy a szövetség legádázabb ellenségének az Antialkoholista Egyesület mutatkozik, az az egyesület, amely maga is a mértékletlen szesz ital fogyasztás ellen küzd. Folyik a sajtóban a háború; az antialkoholisták szervezete nem retten vissza a gyanúsítástól sem s egymásután röpti mérgezett nyilait úgy a szövetség életre hívói, mint pedig a Magyar Szőlőgazdák Egyesülete ellen.

Tudjuk jól, hogy az elfogulatlanul gondolkozók előtt e támadásoknak vajmi kevés értéke van, de azért mégis érdemes, ha foglalkozunk vele. Kezdjük a dolgot azzal, hogy a Szőlőgazdák Országos Egyesülete egy igen tekintélyes gazdasági érdekeltségnek már eddig is jelentékeny eredményeket felmutatni tudó szervezete, amelynek törekvéseit kárhoztatni sohasem jutott eszébe senkiinek sem, aki ismeri a magyar bor-



BITUMINA

BITUMINÁVAL fedett tető beemeselve szép fehér marad és kiűnő védelmet is nyújt a nap melege ellen.
BITUMINA RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE IS KIVALÓAN ALKALMAS.

Csakis védjeggyel ellátott tekercseket fogadjunk el.
Gyári főraktár Zalaegerszeg és vidéke részére: BREINER BENŐ lakkereskedésében ZALAEGERSZEGEN.

tetőfedőanyag

termelés jelentőségét. A magyar bortermelés ezeknek és ezeknek nyújt ma biztos megélhetési forrást azok, kik ellenségei a magyar bornak, kétségbevonhatatlanul ellenségei a magyar mezőgazdaságnak, a magyar közgazdaságnak is. Az anti-alkoholista urak pedig nyíltan hadat üzentek a bornak. Nagy hangon hirdetik, hogy a bor épen úgy árt a szervezetnek, mint a pálinka, holott száz és száz tudós orvos vitatja annak ellenkezőjét és maga a gyakorlati élet is azt mutatja, hogy a mérsékelt borfogyasztás mellett az ember épen úgy, vagy talán még jobban eléri az emberi kor végső határát, mint Forellnek a legfanatikusabb hívei, vagy épen a magyar anti-alkoholisták legkiválóbb és legtöbb sikerrel dolgozó stréberei.

A pálinka kétségbevonhatatlanul nagy ellensége az emberi szervezetnek. A pálinka ivás ellen küzdeni is kell minden magengedhető eszközzel, csak hogy amikor a küzdelmet megindítjuk, nem szabad sohasem megfélemlenünk arra, hogy a természetben nincs ugrás. Az alkoholisták ember szervezetét kívánja az italt, a pálinka elvonása által keletkezett ürességet valamivel tehát pótolni kell. Mert hisz aki iszik, — különösen a munkás ember, — leginkább azért iszik, hogy oszkoztassa energiáját visszazerozsa. Libapezsgókkal, vagy egyéb anti-alkoholista italokkal nagyon bajos azt pótolni, már csak azért is, mert nagy kérdés, hogy ezen népboldogító újfajta italok igen sokszor nem-e egészségesebbek és a legtöbbször drágábbak, mint az alkoholos italok.

Ne feledkezzünk meg továbbá arról sem, hogy az alkoholisták ember fokozatosan szokott rá az italra. Ennek a betegségnek természetesen nem lehet más orvosszere, mint a fokozatos leszoktatás. Ha pedig ezt elismerjük, el kell ismernünk azt is, hogy a fokozatos leszoktatásnak legkikerültebb módja a pálinka ivásról a boriváshoz való hozzászoktatás.

Éppen azért a magunk részéről sokkal több sikert jósolunk az Országos Mértékletességi Szövetség jövőbeli aktívjának, mint a divat szeszélyei szerint igazodó s inkább felfúj, mintsem konkrét eredményeket felmutatni tudó anti-alkoholista mozgalomnak. Az Országos Mértékletességi Szövetség már csak azért is sok rokonszenvet fog maga mellett szerezni az országban, mert nem akarja tönkretenni a magyar bortermelést, nem akarja a szájából kivenni sok száz embernek a mindennapi kenyeret. Hirdetni fogja a mérsékletet, teljes erővel hadakozni fog a pálinka ivás ellen, de nem fog máglyára itélni minden szőlővesszőt. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete tehát a köréje sorakozó bortermelőknél tesz hasznos szolgálatot, amikor a szövetség ügyeit felkarolja, és viszont a mértékletességi szövetségek sem árt, ha a szőlősgazdákkal karöltve kíván haladni, mert hiszen ez a két fogalom: bor és mértékletesség nagyon szépen megtérnek egy kalap alatt.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter értesítése jéggyárak felállítására vonatkozólag.

Mivel egyrészt a természetes jég termelhetése iránti kilátások folytonosan oszkoznak, másrészt a mesterséges jég előállítására szolgáló gépeket gyártó iparok várható igénybevétele gyors cselekvésre készítet, megbízom a m. kir. országos vízellátási igazgatóság közegészségügyi mérnöki osztályát oly adatok összeállítására, melyek községek és gazdaságok jégigényeinek fedezésére alkalmas kisebb termelő képességű jéggyárak felállítására vonatkoznak.

Ezeknek az adatoknak az összeállításánál feltehetően, hogy a jéggyárak elhelyezésére szükséges épület, illetve helyiség, a gépeket hajtó motor, valamint a szükséges hűtővíz rendelkezésre áll, miért is az erre vonatkozó követelmény mértéke ki van ugyan tüntetve, de a költség csakis tisztán magára a jéggyárra, annak szállására és helyszíni felszerelésére van előirányozva.

A jéggyár elhelyezése községekben és gazdaságokban legelőszérűbben valamely gőzmalommal, vagy más géperővel hajtott üzemmel kapcsolatban történhetné, ahol már gépész van és a szükségesnek jelzett hűtővízben sincsen hiány. Véleményem szerint a jéggyár felállítására már a költségek miatt is csak úgy lesz célszerűen

keresztül vihető, ha csupán a jéggyárak beszerzéséről kell a községeknek, illetve gazdaságoknak gondoskodni, a szükséges épület, hajtó motor és hűtő-víz pedig rendelkezésre áll. Ugyanis a három feltétel közül már csak egynek a hiánya is, költség és idő tekintetében, lényegesen megnehezíti a jéggyár felállítását. Különösen áll es a hűtővízre nézve, mely ha már eleve nincsen jelen, annak beszerzése a jéggyárak beállításig a legtöbb esetben a csillag arányban nem álló költségeket és időt igényelne, miért is arra a figyelmet különösen felhívom.

A beszerzett adatok a következő táblázatban vannak feltüntetve:

I.				
Jégtermelés óránként kgr.	8	15	25	60
Helyiség szükséglet négyzetméter	5	10	15	30
Erő szükséglet 20 °C. hőfoku hűtő-vízrel tényleges lóerő	3 1/2	4	6	10
20 °C. hőfoku hűtővíz szükséglet óránként liter	300	500	1200	1500
Jéggyár ára motor és szivattyú nélkül Budapest K	3200	4500	7200	9000
Helyszíni felszerelés, vízszivattyú hajtósíjak, gép alapok stb. K	800	1200	1800	2200

Megjegyzem, hogy a jéggyárak készítésével értesülésem szerint főleg a következő hazai gyárak foglalkoznak:

1. Róok István Budapest I. Budafoki ut;
2. Nicholson részvénytársaság Budapest VI. Váci ut 17.
3. Dr. Wágner és Társai Budapest, IX. Tinódy utca 3.
4. Schlik-féle részvénytársaság VI. Váci ut 45.
5. Danubius-féle részvénytársaság. V. Váci ut 1489.

A 3 alatt említett órák főleg kisebb típusú gépeket gyárt és ezen gyárak legnagyobb típusa óránként 100 kgr. jéget állít elő.

Ez a órák a kisebb típusú gépekből június közepéig mintegy 50 darabot lenne képes szállítani.

A gyáraknál az érdeklődők részletes költségvetéseket és közelebbi utmutatásokat szerezhetnek be.

A gyári órák és a megrendelők között felmerülhet vitás kérdésekben az utóbbiak díjtalan szaktanácsért a m. kir. országos vízellátási igazgatóság közegészségügyi mérnöki osztályához fordulhatnak.

Nyomatékosan felhívom a figyelmet, hogy a mennyiben jéggel nem tudná magát ellátni, igyekezzék lehetőleg hideg kutvizet a tej egészségesebb minőségét ismételt lehűtéssel biztosítani. A nagyobb tejszállító birtokoknak pedig figyelmükbe ajánlom azt, hogy természetesen jég hiányában mesterséges jégkészítés berendezésével, vonatkozással a fent eladottakra, sok kárnak és kellemetlenségnek vethetik elejét.

Állatállomány- és trágyatermelés. Magyarország állatállománya az utóbbi években sajnos ismét jelentősen apadt. — Az elmúlt év adatai szerint apadt a juh és sertés-állomány 5—10%-al. Ennek a sajnos körülménynek nem csak az általános drágulás a következménye, hanem főleg az is, hogy a learatott területhez viszonyítva a trágyatermelés folytonosan és jelentősen apadt, ami pedig kétségen kívül a természetlágok oszkoztatására vezet.

Az elmúlt 40 esztendő alatt mezőgazdaságunk általában igen jelentékeny változásokon ment át. — Legelőterületeinknek éppen fele feltörtet, réterületeink több mint 10 %-al apadtak, ugartartásunk leszállott 30%-ról 10%-ra, szántóföld területünk pedig megszaporodott 4 millió hektárral, körülbelül 8 millió m. holddal.

Világos dolog tehát, hogy ma sokkalta több trágyára volna szükség, mint volt pld. az 1870-es években, ha csupán olyan arányban akarnánk trágyázni, mint trágyáztunk akkor, nem is számítva azt, hogy ma legalább kétszer annyi búzát aratunk, mint arattunk akkor. — Az 1870-es években az ország buratermelése 15—16 millió méterháza volt, ma rossz termés esetén is legalább kétszer annyi, de 1906-ban 52 millió méterháza volt. Tehát kétszer-háromszor annyi fosz-

fort veszünk ki talajunkból, holott annyit sem tudunk visszaadni, mint adtuk 1870-ben.

Ha szántóföldjeinket aránylag ugyanannyi istállótrágyával kívánjuk ellátni, mint tettük azt 1870-ben, akkor jelenlegi állatállományunkon kívül mintegy 700.000 drb. járnosállatra volna szükségünk, s ha ezek évi trágyatermelőképeségét 100 mm.-ra tesszük, akkor az 1870-ikivel szemben 70 millió méterháza trágyahiány van, amelynek foszfortartalmát 1-6 %-al számítva, 120000 mm. az a foszformennyiség, a mennyivel kevesebbet kap a mai learatott terület az 1870-ikénél, nem is számítva azt, hogy a hollandokéi átlagtermés azóta mintegy 60 %-al növekedett, az ugar érlelő hatása pedig egyharmadra csökkent.

Igaz ugyan, hogy az istállótrágyában mutatkozó ezen hiányt kezdjük ma már műtrágyával pótolni s a múlt évben is körülbelül egymillió hatszáz ezer méterháza foszfortartalmu műtrágyát használtunk fel. Ebben azonban alig van több 25.000 mm. foszforból, tehát az ezutáni visszapótlás csaknem négyötödével kevesebb, mint azon hiány, melyet az 1870-edikkel szemben kimutattunk.

Hogy a gyengébb trágyázásnak silányabb termés a következménye, az köztudomású dolog. — De ha a föld termőerejének oszkoztatása ma még nem mindenütt észlelhető, az egyszerűen onnan van, mert egyrészt talajunk és erejéből merítettünk, aminek azonban már végére is járunk, másrészt pedig onnan, hogy a mai talajmivelő eszközeink sokkalta tökéletesebb, jobb munkát végeznek, mint végeztek a régiek.

A talaj őserője azonban nem kifogyhatatlan, a talaj megmunkálását sem lehet a végtelenségig tökéletesíteni, el fog következni tehát az az idő, amikor a tökéletesebb talajmunka dacára érezhető országos termésoszkoklás fog beállani.

S ezt pusztán állatállományunk segítségével elkerülni nem fogjuk, mert mai belterjes gazdálkodási viszonyaink mellett kilátásunk van ugyan arra, hogy állatállományunk formailag és értékileg tökéletesülni fog, de annál kevesebb kilátásunk lehet arra, hogy számszerűleg is lényegesen, gyorsabban szaporodjon. — Ez országos eszést elkerülnünk csak úgy lehet, hogy állatállományunk számának bár kisebb mérvbeni szaporítása mellett a műtrágyák használatát olyan mérvűre fokozzuk, mint a milyen mérvű az a tőlünk nyugatra fekvő államokban.

A zöldtrágyázás külföldön és hazánkban. Hazánkban még alig ismert eljárás a zöldtrágyázás, holott külföldön már nemesek homok, de kötött talajokon is általánosan használatos s a hol használják, ott mindenütt a legjobb eredményeket érik el vele.

A homoktalajokon a zöldtrágyázás által elért eredmények kétségtelenek. Schultze—Lupiz tanításai és utmutatásai nálunk is fényesen beváltak. A hazai homoktalajokon Szabolcsban, Pest megyében, főleg Coburg herceg tulajdonát képező Váci pusztán, továbbá Somogyban és sok más helyt a legjobb eredménnyel használják a zöld trágyázást, s annak sikereiként óriási hasznot élveznek. Szóval homoktalajainkon már kezd lassoskán utat törni magának s mérhetetlen haszna volna az egyeseknek, de magának az országnak is, ha használata legalább a homoktalajokon általánossá válna, mert semmivel sem lehet oly gyorsan, oly rövid idő alatt megkészeztetni a homoktalajok termését, mint éppen a zöldtrágyázással s annak multhatatlan kiegészítő részével, a célszerűen alkalmazott műtrágyázással.

A zöldtrágyázás lehet közbeszűrt, vagy ugaros. Előbbi esetben valamely korán lekerülő növény után vetjük el a zöldtrágyának való magot, s a kikelt növényzetet ugyanazon évben alászántva, utána öszi vetünk. Utóbbi esetben nem fekete, hanem zöld ugart tartunk. — Természetesen nyereségesebb eljárás volna a közbeszűrt zöldtrágyázás, ez azonban nálunk nem minden évben sikerül, mert épen azon időtájt, amikor a zöldtrágya magjainak ki kellene kelni, nálunk rendszeren szárazság van, a mi a zöldtrágya fejlődését nagymértékben akadályozza. Ezért is nálunk az ugaros zöldtrágyázás sokkalta biztosabb eredményű eljárás, s annyival kevesebbé ütözködik akadályokba, mert homoki gazdaságunk amugy is nagyrészt ugaros gazdálkodást üzünk.

A zöldtrágyázással azonban csak a talaj által szükségelt nitrogén mennyiséget adjuk meg és pedig egész bőven, ellenben nem adjuk meg a talajnak az általa szükségelt foszfor- és káli-

menyiséget, sikert tehát a zöldtrágyázással csak akkor fogunk elérhetni, ha a talaj ezen szükségleteit mesterséges trágyafélékkel pótoljuk. Ezen tápláló anyagokat homoktalajokon 40% káli és szuperfoszfát alakjában, — kötött talajokon ellenben csak szuperfoszfát alakjában adjuk meg.

A zöldtrágyával a homokon elért kitűnő eredmények ugyanis arra készítették a gazdákat, hogy kötött talajokon is kísérletezzenek a zöldtrágyával, s mely kísérletek azután épen oly kedvező eredményre vezetnek, mint a homoktalajokon. Kétségtelen tehát, hogy az istállótrágya kötött agyag- és vályogtalajokon is helyettesíthető műtrágyázással kombinált zöldtrágyával, sőt bizonyos, hogy a légenyit illetően még hasszonnal is helyettesíthető, mert kedvező időjárás mellett a zöldtrágyával szolgáló növények légeny gyűjtése és fejlesztése még kedvezőbb lehet a kötött talajokon, mint a homokon. — A zöldtrágya szervesanyaga az istállótrágya szervesanyagát is teljesen pótolja, a miről mindenki meggyőződhetik mindazon gazdaságokban, amelyekben zöldtrágyázást folytatnak.

Hazánkban nem tudok olyan kötött talajú gazdaságot, mely talajának termőerejét zöldtrágyával tartaná fenn, de Ausztriában, Németországban számos ilyen gazdaság van, s például Arndt németországi gazda oberparti kötött talajú gazdaságában több mint 20 éve jóformán kisértől csak zöldtrágyával tartja fenn talajának termőerejét, amennyiben épen csak a legszükségesebb igás-erőt tartja gazdaságában s oly kitűnő termésátlagokat s egyenletes terméseket ér el, aminkkel más gazda alig dicsekedhetik.

Világos dolog tehát, hogy a zöldtrágyás gazdálkodás az agyag- vályogtalajokon is kivihető s bátran felállítható a tétel, hogy az intenzív földművelés alapját nem egyedül az istállótrágyázás képezi.

A mesterséges trágyafélék jelentősége. Tisztaiban vagyunk azzal immár, hogy kizárólag mesterséges trágyafélékkel a talaj termőerejét állandóan fenntartani azért nem lehet, mert az istállótrágya, avagy a zöldtrágyával nemcsak a növényi táplálóanyagok mennyiségét fokozzuk, hanem a humuszt is, mely mindaddig míg nincs tulsok belőle a talajban, annak fizikai tulajdonságaira kedvező befolyással van.

Műtrágyákkal csak a talaj tápanyag mennyiségét növelhetjük, s a fentiekből önként következik, hogy csak olyan talajban lesz hatásuk, melynek fizikai tulajdonságai kedvezők, melyben tehát elegendő a humusz, vagy amelynek hiányzó humuszt más trágyafélével adjuk meg. Az ily talajon azonban a műtrágyáknak számos előnye van az istállótrágyával szemben.

A mesterséges trágyafélékkel annyi és olyan táplálóanyagot juttathatunk a talajba, a mennyi és a minő a haszonnal előállítható termésmaximumok előállításához szükséges.

Az istállótrágyából ritkán áll annyi rendelkezésre, amennyi elegendő volna a talajerő fenntartása és növelésére, mert a piaci termények által nagyon sok táplálóanyag vonatik el a talajtól s vitetik ki a gazdaságból. A szemes termények által a talajból kivont, s a gazdaságból kivitt táplálóanyag csak olyan gazdaságokban pótolható némileg is, a melyek nagyon sok réterülettel, nagy állatállománnyal rendelkeznek, s a melyek állatállományukkal sok korpát, malataesirát s egyéb erőtakarmányt etetnek fel. Amennyi olyan gazdaság van az országban, a mely ilyen módon van berendezve, a mely tehát ilyen módon kizárólag istállótrágyával képes talajának termőerejét fenntartani és fokozni. A gazdaságok kilenczederésze forgatóke hiány s egyéb okok miatt nem képes ily módon berendezkedni, istállótrágyát nem vásárolhat, mert nincs honnan s így ha talajának termőképességét fenntartani és fokozni akarja kell, hogy műtrágyákat alkalmazzon, a melyekből a trágya-piacon bármikor annyit vehet, amennyire talaja termőképességének fokozására szüksége van. A mesterséges trágyafélékben a gazda a szükséges növényi táplálóanyagokat egyenként vásárolhatja és azon tápanyagokkal gazdagíthatja talaját, amelyre épen szüksége van.

Az istállótrágyában ugyanis nem olyan arányban adjuk vissza a talajnak a tápláló anyagokat, mint a minőben azokat a növények kivették s különösen a foszforból adunk sokkalta kevesebbet, aminek azon esetben, ha csak istállótrágyával trágyázunk, az lesz a következménye, hogy különösen a buzafélék termése, ha lassan

is, de folytonosan csökkenni fog. A talajban lévő tápláló anyagok helytelen aránya fog beállani, s mert a foszfor mennyisége megapad, a feleslegben lévő káli és nitrogén sem használtatik ki a növények által olyan mértékben, mint a minő mennyiségben kihasználtatnék, ha a foszfor mennyisége arányban volna a többi tápláló anyaggal. Mennél kevesebb valamely gazdaság réteje, annál hamarabb bekövetkezik ez az állapot.

Ilyen esetekben a mesterséges trágyák kitűnő szolgálatot tesznek, mert ha azon tápláló anyagot, melyből a növénynek legkevesebb áll rendelkezésre, mesterséges tápláló anyag alakjában adjuk rendelkezésére, a feleslegben lévő tápláló anyagokból is többet vess fel a növény s így bizonyosan nagyobb terméseket ad.

Az országos növénytermelési kísérleti állomás azon nézetből indulva ki, hogy hazánkban a tulsok gabonatermelés folytán a foszfor-savból tartalmaz a talaj legkevesebbet, nagyszámú olyan kísérletet végzett, a melynél csak foszfor-savtrágyát és pedig legnagyobb részt szuperfoszfátot alkalmazott, amely kísérletek igazolták is feltevéseit, mert többnyire nagy termésmennyiséget zártak.

Az istállótrágyával szemben tehát igen nagy előnye van a mesterséges trágyának akkor, a mikor csak egyik-másik tápanyag pótlásáról van szó s épen ezért az istállótrágya sohasem teszi feleslegessé a műtrágyák használatát, bármily mennyiség álljon is rendelkezésre belőle.

A mesterséges trágyák egyik további előnye, hogy bennük könnyen olvadó és gyorsan ható tápanyagokat juttatunk a talajba, holott az istállótrágyában csak nagyon kevés azonnali olvadó tápanyag van, pedig a gazda nagyon sokszor van abban a helyzetben, hogy növényeinek fejlődésén gyorsan ható tápláló anyaggal kell segítenie. — Szállításuk is sokkalta könnyebb, kevesebb munkaerőt, kevesebb kiadást igénylő, mint az istállótrágya.

Termésközös hatásán kívül tehát a műtrágyázásnak számos egyéb előnye is van, melyek mindig kiterjedtebb használatát teszik indokolttá.

Sertés apaállatok kedvezményes beszerzése tárgyában a földművelésügyi miniszter a következő rendeletet adta ki:

Tekintettel a huszfogyasztó nagy világpiscolon a sertéshusban mutatkozó szükségre és a rendkívül magas sertésárakra, melyek minden valószínűség szerint a közeli pár év alatt aligha fognak lényegesen csökkenni, kívánatos és különösen mezőgazdasági érdekek, hogy sertésenyésztésünk lehető gyorsan nagyobb leandületet vegyen és mentül több értékesíteni való anyagot szolgáltatasson.

E célból egyidejűleg utasítottam valamennyi kir. gazdasági felügyelőre, hogy a sertésenyésztés fejlesztésére különös gondot fordítsanak és felhatalmaztam a felügyelősegeket, hogy a köztanyósztási célokra szolgáló kanok vételéről egyharmadot állami támogatásaként ezen év folyamán kivételesen elengedhessenek, továbbá, hogy mindazokban a körzetekben, ahol a koca-csekély létszáma miatt a kan tenyésztésére teljesen ki nem használható, illetve ahol a tartási költségek ennél fogva az anyaállattulajdonosokat aránytalanul terhelnék, a kantartás terhének csökkentése végett évi 50 koronáig terjedhető állami segítséget hozzanak javaslatba.

H i r e k.

Hazafias ünnepélyek.

A szabadság napját a nagy hagyományokhoz méltó módon ünnepelték meg egy vármegye székvárosában, mint többi városban és községeiben.

Zalaegerszegen a házak fel voltak lobogóvva s a nemzeti zászlót kitűzték a középületekre is. Ünnepélyek voltak az összes tanintézetekben; a tarsadalmi körök nyilvános ünnepélyeket rendeztek s ezen kívül az Isten szabad ege alatt, a főtéren is szép és emelkedett ünnepség zajlott le.

A főtéren tartott ünnepélyen dr Kardos Jenő hatásos megnyitó beszédet, dr Dubay István pedig szép ünnepi beszédet mondott. Kovács Károly Ábrányi Emilnek egy költeményét szavalta s a közönség nagy lelkesedéssel elénekelte a Kossuth nótát.

A főgimnáziumi ifjuság ünnepélyén Schuster Oszkár tanár tartott megnyitó beszédet, az ifjusági énekkar hazafias dalokat énekel s több tanuló szavalt.

A felsőkereskedelmi iskolában szintén szép ünnepély folyt le, amelynek műsora gazdag volt hazafias számokban. Az ünnepi beszédet Kiss Lajos tanár tartotta.

A Kereskedő Ifjak Önképző Egylete és az Iparos Ifjak Önképző Köre a Daloskör közreműködésével rendkívül sikerült nemzeti ünnepélyt rendezett az Arany Barány nagytármébe. Elsőnek Pásztor József alkalmi színjátékát adták elő. Zsombölyi Rózsika bájos megjelenésével közvetlen kedves játékával általános feltűnést keltett; Faugler János otthonosan, sok színészi készséggel mozgott a színen. Balaton Sándor már régi kedves ismerős közönségünknek, de az öreg honvéd szerepében, bár hangja fiatal hűvel csengett — kiváló alakítású produkát, az ünnepi beszédet Elek Márton felsőkereskedelmi isk. tanár tartotta. A beszéd nagy hatást keltett. Utána Heinocz István szavalt, végül a Daloskör adott elő Kecskés Dezső vezetésével, igen szépen, meglepő összhangban kurucz nótákat. A sok száz főre rúgó közönség a Kossuthnóta hangjai között hagyta ott a mindenképpen sikerült ünnepélyt. Ez alkalommal a Csányi szoborra k. b. 32 koronát juttatott a közönség áldozatkészsége.

A Zalaegerszegi Irodalmi és Művészeti Kör az állami főgimnázium tornatermében tartotta meg az idén is márciusi ünnepségét. A tornaterem zsúfolva volt. Az ünnepély valóban méltó volt a márciusi nagy napok emlékéhez. A Z. I. és M. K. oly magas színvonalu programmal állt a közönség elé, hogy ezek után nem osodálhatjuk, hogy ezen valóban munkás és nemes hivatást betöltő egyesület minden ténykedését a közönség a legmelegebb érdeklődéssel kíséri.

Pontban 5 órakor délután a kör fáradhatatlan karnagya Sándor Zsigmond vezetése mellett a kör hatalmas zenekara nyitotta meg az ünnepélyt a Himnusz előadásával. Azután Szalay Sámuel szavalta Hantke Emilnek ez alkalomra írt, igazán szép és értékes költeményét gyűjtő hatással. Ezt követte Tuozs János főgimn. tanár ünnepi beszéde, melyben a szónok meggyőzően fejtegette a márciusi napok eredményének néhány történelmi fontosságát. A Daloskör Kecskés Dezső vezetésével kurucz dalokat énekel meglepő sikerrel. Ezután izmet a zenekar gyönyörű ködtette a közönséget remek előadásával. Boldis Ignác „Talpra Magyar“ című zenei költeménye, melyet Sándor Zsigmond karnagy hangszereit nagy zenei tudásával, szünni nem akaró élelvezést és tapsvihart váltott ki a jelenvotakból. A műsor következő pontja Gross Vilma polg. isk. tanárú nagy hatást keltő szavaltata volt. Végre az ünnepséget a kör zenekara zárta be Kéler B. Rákóczy nyitányával és a szózáttal.

A következő hazafias ünnepélyekről kaptunk még hírt: **Kustánszegen** a ref. iskolában nagyszabásu ünnep volt, amelyen ötszázan vettek részt. Szíjj Berta tanítónő hazafias felolvasása után a közönség a temetőbe vonult s megkoszorúta Barozsa Boldizsár 48-as ezredes, László György és Kustán János 48-as honvédek sírjait.

A zalaegerszegi kath. legényegylet ma délután 4 órakor üli meg március 15-ikének emlékezetét.

Perlakon a Társaskör rendezett nagyszabásu ünnepélyt, amelyen a férfi dalkör énekel, dr Tamás János ünnepi beszédet mondott, Mágica Ferenc és Budinócs Mihály szavaltak, Várallyi Dezső s Schmed Ferenc melodramát adtak elő.

A **hahóti** izraelita népiszkola szintén megülte március 15-ikét, hazafias szavaltokkal, dalokkal és Deutseh Endre tanító alkalmi szónoklatával. A növendékek nemzeti kokárdákkal jelentek meg; az iskolán nemzeti lobogó lengett.

Türjén március 15-ét az elemi iskolában ünnepelték meg. Az iskolai ünnepélyt szentmise előzte meg a Hymnus éneklésével. A valóban hazafias érzéstől áthatott, tartalmas és szép ünnepi beszédet Hejdu János főgimn. tanár, premontrai rend-házfőnök tartotta. A tanítói kar közreműködésével a tanulók szépen szavaltak s énekeltek. A hazafias ünnep fényét a szereplőkön kívül az intelligencia különösen emelte szép számban való megjelenésével, de annak dacára, hogy köznap volt, a nép és iparoség is megmutatta érdeklődését.

Március 15 Drávavárhelyen. E napon igen

szép ünnepélyt rendezett a drávavásárhelyi ifjúság, mely jelentőségében annál nagyobb, mivel a község épen a határszélén fekszik. Reggel fél nyolckor az iskolás gyermekek és az Ifjúsági Egyesületnek mintegy negyven tagja, a tanítók vezetésével, az intézet díszszínpadjaival bevonultak a templomba, ahol Horvát Vladimir segédlelkész szolgált szentmisét, mialatt a felsőbb oszt. növendékek magyarul énekeltek. Az ünnepélynek ez a része az isk. gyermekeknek szólt. A tulajdonképeni ünnepély csak este fél nyolckor folyt le az áll. iskola egyik tantermében, ahol összejöttek az Ifjúsági Egyesület tagjai, az intelligenciának majdnem valamennyi tagja és a községi előjáróság részéről mintegy tizen. Az ünnepélyt Fényes János egyesületi elnök üdvözlő beszéde nyitotta meg. Mély benyomást keltettek a hallgatóság soraiban beszédének utolsó szavai, amelyekkel buzdítja, lelkesíti társait a hazaszeretetre s befejezésül ezt mondta: Igen, méltó utódok akarunk lenni ama hősközhöz, kik életüket, vérüket áldozták fel a magyar nemzet szabadságáért. Hálánkat a 48-as honvédek nagyjai iránt pedig olyképp fogjuk leróni, ha szent fogadalmat tesszünk mai nap, hogy közös édes anyánkhöz, a magyar hazához soha hűtlenség nem leszünk, hanem azt szeretni, védeni fogjuk szívünk utolsó dobbanásáig. Ezután nyomban elénekelték a Hymnust. Harmadiknak következett Srágy József ig. tanító előadása a március 15-iki eseményekről. Előadása nemcsak a március 15-iki események körül forgott, hanem elmondta dióhéjban az egész szabadságharcot, hogy kezdődött, majd a későbbi véres korszakot egész 1867-ig. A közönség hálás köszönettel s mély érdeklődéssel honorálta az igazg. előadást. Utána Rhoróczy Elek áll. tanító intézett lelkesítő beszédet az ifjúsághoz, figyelmeztetvén őket ama kötelezettségekre, amelyekkel a magyar hazának tartoznak. Elszavalta Rhoróczy Rezső egyesületi tag a „Talpra magyart“, majd az ifjúsággal elénekeltette Rhoróczy tanító a Nemzeti dalt. Ennek végeztével Zsindár Antal egyesületi tag elszavalta a „Nemzeti zászló“ című hazafias költeményt. Mindkét tag szavalására hangos éljenzés és tapsolás lett a válasz. Szavalás után elénekelték a szabadság dalát: Kosuth Lajos azt izente s ezzel befejezést is nyert a lefolyásában szép és lélekemelő ünnepély.

Választási mozgalmak. A múlt hét legjelentősebb eseménye a Kiskanisán rendezett impozáns népgyűlés, amely feltétlen bizonyította annak, hogy Kiskanisai polgársága a függetlenségi és 48-as pártnak híve s véglegesen elszakadt a néppárttól. Gróf Zichy Aladár alatt inog a talaj, mert azok a községek, amelyek megválasztatását a múltban támogatták, sorban elfordulnak a néppárttól. A kiskanisai népgyűlésen is hatalmasan megabugolták a néppártot, de annál nagyobb lelkesedéssel hallgatták Plander Boldizsár, Dobrovics Milán, Dr Hajdu Gyula és Tripammer Gyula beszédeit.

A letenyei kerületben Dr Zalán Gyula munkapárti programmal fellép Dobrovics Milán ellen. A néppárt a mozgalmat beszűnteti, mert semmi kilátása nincs.

A zalaegerszegi kerületben a függetlenségi és 48-as párt feltétlenül állít jelöltet. Ezidőig végleges megállapodás a jelölt személyében még nincs. Már évekként elhatározott dolog volt ugyan, hogy Bosnyák Géza, a vármegyei függetlenségi és 48-as párt elnöke fog fellépni, de Bosnyák a jelöltségre vonatkozólag még mindig nem nyilatkozott. Amennyiben Bosnyák Géza fel nem lépne, gróf Batthyány Pált kívánja a párt felléptetni. A városban itt ott munkapárti hangok is hallatszanak, amelyeket azonban nem kell komolyan venni. Akadnak ugyanis vérmes reményekkel telt lokalpatrioták, akik azt hiszik, hogy egy miniszter vagy államtitkár képviselő a várost egyszerre minden bajából kirántaná s

ezért hajlandók volnának az elveket egyelőre sutba tenni. Nagyon kevesen vannak!

A baksai kerületből azt az értesítést kaptuk, hogy a munkapárt mellett itt ott hangulatot próbálnak kelteni. A néppárt erősen meggyengült s kellő időben megindított akciót a függetlenségi párt győzelmét feltétlenül biztosítaná. Dr Hajós Kálmán budapesti ügyvéd jelöltségét emlegetik, munkapárti programmal.

Keszthelyen állítólag gróf Serényi földművelésügyi minisztert fel fogják léptetni. A néppárt jelöltet nem állít.

A többi kerületekből semmi új hír nincs.

Hertelendy Ferencnek főispáni állásától való felmentése. A hivatalos lap múlt héten közölte, hogy a Király Hertelendy Ferencot, Temesvármegye és Temesvár sz. kir. város főispáni méltóságától felmentette. A felmentésből azt következtetik, hogy Hertelendy Ferenc Zala vármegye főispánjává fog kinevezeteni, ami azonban nem valószínű azért, mert Hertelendy Ferenc egy ízben kijelentette, hogy Zalában nem hajlandó a főispánságot elvállalni.

Főispáni installáció a szomszédokban. Vasvármegye és Somogyvármegye már beiktatták munkapárti főispánjaikat. Es pedig ünnepélyesen, sok ovációval és éljenzéssel. Különösen érdekes volt a somogyi beiktatás, amelyen még a politikai ellenfelek is részt vettek s lojalis nyilatkozatokat tettek. A függetlenségi és 48-as párt nevében Gaál Gaszton orsz. képviselő kijelentette, hogy bár a főispán politikája iránt bizalmatlan, de azért a politikai téren kívül támogatja. Kapotffy Jenő volt főispán szintén politika ellenfelének tekintti Makfalvay Géza munkapárti főispánt, de a vármegyei ügyekben mégis támogatja. Szóval a politikai ellenfelek majd egészen jól megfogják férni egymás mellett a vármegyei községek gyékényén.

Gyászrovat. Talabér László, volt gyűrűsi házsonbőrli Keszthelyen meghalt.

Riedl Ferenc vonyarci bérli és földbirtokos hastífuszban meghalt.

Hladny János, a sümegi Rumasetter óg tulajdonosa Sümegen elhunyt.

Patronage Nagykanizsán. Nagykanizsán múlt vasárnap alakult meg a patronage egyesület. Az alakuló gyűlés megválasztotta a tisztikart és a választmányt. Ügyvezető elnök lett Vécsy Zsigmond polgármester, társelnökök Hertelendy Béla, dr Rothschild Jakab, Sommer Nándor, Horváth Dénesné, Vidor Samuáné, Kövesdy Boér Gusztáv és dr Szekeres Józsefné, titkárok dr Gärtner Antal és dr Bartha József, pénztárosok dr Miklós Dezső, ügyész dr Schwarz Adolf, könyvtáros Porenius Antal, jegyzők dr Sábján Gyula és Bentzik József.

Meghívó. A »Zalaegerszegi Jótékony Nőgyűlés« folyó évi március hó 20-án vasárnap délután fél három órákor Zalaegerszegen a hitközségi iroda helyiségében közgyűlést tart, felkértnék az egylet mélyen tisztelt tagjai, hogy a gyűlésen minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek. Az elnökség.

Adomány. Katona Vilmos a »Gresham« biztosító társaság tisztviselője szíves volt a zalaegerszegi nőgyűlésnek 10 koronát adományozni.

Tanulmányi kirándulás. Az áll. felső keresk. iskola 22 tanulója Balás Márton és Elek Márton tanárok vezetésével tanulmányi utat tesz a páratlan szép Aldunára. Utközben érintik: Budapestet, Temesvárt, Bázsiást, Orsovát, Adakaleht, Herkulesfürdőt, Szegedet. A szép és nagy utat 7 nap alatt teszik meg.

Izr. Istentisztelet hétköznap reggel 1/4 7 órákor, este 1/2 6 órákor, esütörtök pürim előestéjén 3/4 6 órákor, péntek reggel 6 órákor, este 3/4 6 órákor, szombat reggel 1/2 7 órákor tartatik.

Hivatalos órák. Az igazságügyminiszter azon rendelete, amellyel az egyfolytában való hivatalos órák iránt intézkedett, a közigazgatási ha-

tóságoknál is meg fogja változtatni az eddigi rendet. Több vármegyében már életbe is léptették az egyhuzamos munkaidőt. Így Veszprémben már minden hivatalban az egyhuzamos órárenddel dolgoznak.

Halálozás. Ozveggy Ziskó Sándorné született Holzhammer Mária urnót súlyos oszaps érte. Sándor nevű 17 éves, VI. főgymnáziumi tanuló fiát elragadta a kérielhetlen halál. Nagy részvét mellett temették el. A temetésen megjelentek iskola társai, a kik koszorút helyeztek el a ravatalon és bucsubeszédet mondtak fölötte.

Választás. A zalaegerszegi önk. tüszölté egyesület március 13-án délután 2 órákor tartotta évi rendes közgyűlést. Boschán Gyula elnöklete alatt, melyen a tisztikar választását ejtették meg. Megválasztottak: díszelnökké dr Korbai Károly, elnökké Boschán Gyula, alelnökké Udvardy Ignác, titkárrá Kardos Sámuel, pénztárosá Saffenbauer Frigyes, orvosá dr Fürst Béla. Választmányi tagokká: Arvay Lajos, Dr Csák Károly, Breisach Sámuel, Horvát Gyula, Heine János, Dervarics Lajos, Keszi Ferenc, Varga Ferenc. Számvizsgálókká: Heinrich Lipót, Dervarics Lajos és Breisach Sámuel. A számadások felülvizsgálására felkértek: Fischer Pál, Weisz Izidor és Simoska János. — Stefanoz József, az önk. tüszölté csapat parancsnoka Erdős Gyulát segédtitkárrá kinevezte.

Párbaj. Schermann Béla nagykanizsai erdőfelügyelő és Schüttler Alfréd zalaszentbalzási magánzó nagyobb társaságban mulattak. A mulatság hevében egyik ur véletlenül megütötte a másikat. Emiatt súlyos párbajt vívtak, amelyben Schermann Béla jobb kezén súlyosan megsérült. A vágás ártalmatlan az izmokat és ütő ereket.

Összeütközés a nagykanizsai vasúti állomáson.

Vasárnap éjszaka a Budapest felől érkező éjfél gyorsvonat beleütközött egy mozdonyba, amely a síneken vesztegelt. — A Prágerhof felől érkező éjfél személyvonat mozdonyát a pesti gyorsvonat érkezése után mozdított ki a frissen fűtött mozdony a kanizsai állomáson. A mozdonyt rendszerint már éjfél előtt elindítják a fűtőházba és az az egyik mellékvágányon szokta bevárni az éjfélkor befutó vonatokat, hogy ezek beérkezése után akadálytalanul eljeh járasson a Budára készülő személyvonatnak. Így történt szombat este is. Szabályszerű időben indították utnak a fűtőházba Poszovecz János mozdonykísérő kíséretében a mozdonyt, mely a Hajasár-úti ment ki az állomásból a pesti vonatra, hol a 11 óra 50 perckor érkező bécsi személyvonatot kell bevárni, s ennek beérkezése után egy mellékvágányra mennie. Midőn a vonat a jelzett helyen megállt, Poszovecz János mozdonykísérő eltávozott a mozdony mellől. A bécsi vonat megérkezett, de Poszovecz még mindig nem tért vissza a mozdonyhoz, melynek pedig a hozzá kirendelt kísérő nélkül sehova nem szabad mennie az állomás területén. A mozdonyon lévők, Krall József mozdonyvezető és Nagy Károly fűtő, azt gondolták, hogy a pesti gyorskísérő, azért merik ott hagyni őket oly sokáig és a szabályhoz képest nem mozdultak onnét. Éjfél után 10 perccel a mozdonyvezető óráját nézte és csodálkozott, hogy még mindig nem mehet odább. A következő percben a fűtő kétségbeeséssel látja az éj sötétjében a gyorsvonat két vakító lámpáját feltűnni és a gyorsvonatot örült sebességgel feléjük rohanni.

Hirtelen elhatározással leugrott a mozdonyról. Krall Józsefben azonban volt annyi halális megvető bátorság, hogy nem menekült a mozdonyról, hanem gyors mozdulattal hátra rántotta a regulatort és a mozdony, amely gyorsan csak tudott, megindult visszafelé. Azonban csak nagyon rövid utat tehetett itt meg, mert a gyorsvonat pár méternyire az előbbi helytől irtózatossal robajjal beleszaladt és alig csökkent sebességével toltta azt maga előtt. Az összeütközés pillá-

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testerőt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást

Tüdőbetegségek, hurutok, ezanár-köhögés, skrofulozis, influenza ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utazásokat is kímálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona.

natában a vonat egy másodpercre megállt és ettől a két első kocsi meglehetősen megrongálódott. A kálauzkeosi elején van a vonatvezető főlkéje. Ez a másfélméter széles kis fülke összeroppant, amint a szerkecsiohoz vágódott és valószínűleg csoda, hogy az ebben ülő vonatvezetőnek kisebb ütődésein és betört fején kívül egyéb baja nem lett. Az ezután következő III. osztályú kocsinak első oldala törött össze.

A mozdonytól elszakadt kocsik közül kettő kiugrott a sínekből és a pesti vonalat keresztbe állva eltorlaszolta. A két mozdony pedig annyira összerongálódott, hogy két beléjük fogott legelső tehervonati mozdonyal sem lehetett azokat szét húzni.

A gyorsvonat utasai közül néhányan egészen jelentéktelen sebesüléseket szenvedtek. Legnagyobb sérülése a gyorsvonat fűtőjének van, kinek jobb mellkasán van egy meglehetősen zúzódás. Súlyosabban sebesült meg Tóth János vonatvezető főkalauz, kinek feje hátul betört és aroát az összetört ablaküveg több helyen megvágta. Az utasok közül egyedül Mandler Géza nagykanizsai kereskedő szenvedett komolyabb sérülést, amennyiben annak is a feje törött be.

Hangverseny. A Zalaszentgróti és vidékének fiatalosága által e hó 5-én rendezett hangversennyel egybekötött táncmulatsága ugy anyagi, mint erkölcsi tekintetben fényesen sikerült. A szersplők, dacára a rövid készülési időnek, minden várakozást felülmúló készültséggel lepték meg az egybegyűlt közönséget. A hangverseny utáni táncmulatság a legfeszítelenebb jókedvben a késő reggeli órákig együtt tartotta a megjelent közönséget. Az első négyest 60 pár táncolta. Összes bevétel: 335 K volt. A tiszta jövedelmet a zalaszentgróti négyzetek egyenlő részben már meg is kapták. Felülfizettek: Lukács Gábor 10 K, Dr Adorján Gyula 8 K, Mosonyi Henrik 7 K, Keszler Márton, Reischl Gyuláné, Keszler Mór, Berényi Jenő, Varga Károly 6-6 K, Kublin János 5 K, Mayer Mór 4 K, özv. Berger Jánosné, Darnay Béláné, Czuczor György, Székér Jenő 3-3 K, özv. Rothausner Sámuelné, Kovács Aladár, Günzberger Gy., Cserecsnyés J., Rimmer László, Fleiner V., Csányi József 2-2 K, Szalai Ignác, Mianer Dávid, Rózler Gyula, Friedrich József, Beck Zsigmond, Mayer János, Politzer Mór, Martinosevics László, Nagy Sándor, Fekete József, Steindl Emil, Békefi I., Rauna János 1-1 K. A felülfizetésekért ezúton mond halás köszönetet a rendezőség.

Mérsékelt vasúti jegyek a tavaszi vásáron. A m. kir. kereskedelemügyi minister közlése, hogy a Budapestess 1910. április 7-12 között megrendezett tavaszi vásár alkalmából a Budapestre érkező kereskedőknek és iparosoknak a vásárral kapcsolatos kongresszusokra vasúti menetjegy kedvezményeket engedélyez. A kedvezmény abból áll, hogy a felránduló a kiindulási állomástól Budapestre és vissza az I. osztályban II. osztályú jeggyel, a II. osztályban III. osztályú jeggyel, a III. osztályban pedig féláru jeggyel utazhatnak. Mindazok az érdekeltek, akik a vásár idejében a fővárosba mennek és magukat, mint érdekelte kereskedők és iparosok igazolják, a Tavaszi Vásár irodájától ilyen kedvezményes menetjegy váltására jogosító igazolványt kaphatnak. A vásár intézősége — tekintettel a nagyszámú jelentkező iparosokra és kereskedőkre — akik a vásár tartama alatt, tehát 5-6 napon keresztül a fővárosban tartózkodnak, nagyszámú ünnepélyességeket is rendez a lipesei mintára, ugynevezett vásári bál s mintasáru menet rendezésére is gondolt, amely valóságos látványosság lesz a fővárosnak.

Aki szép, fajtiszta szőlőt akar, Vityó Miklós Ócsanád, (Törölkésmegye) elismert tisztán és lelkiismeretesen kezelt szőlőoltvány telepről hozzasson oltványokat, mely telepet t. olvasóinknak a legjobban ajánljuk.

Szerencsétlenül járt kőműves. Nagypáli határában fekvő ugynevezett »Nyiresi« majorban építkezési munkálatokkal foglalkozott Német István zalaegerszegi kőműves. Heigl István kőműves tanonc is vele dolgozott és segítette az egyik épület falát eldönteni. Amint a munkások a falat döntötték s az a földre esett, valahogyan maga alá temette Heigl István tanoncot. Mikor a többi munkások ennek a jékiállítását meghallották, hozzá siettek és azon iparkodtak, hogy a fura hullott faltörmelékelt eltávolítsák s őt a rom alól kivegyék, ami sikerült is. Hamarjában kocsit kerítettek, elhelyezték és a városba

igyekeztek vele, hogy itt orvosi gyógykezelésben részesítsék. Utközben azonban már Kaszaháza meghalt. Hulláját kiszállították a temető hullaházába, ahol felboncolták.

Betörések. Schrantz István nagykanizsai százados családjával együtt távol volt a városból. Bezárt lakásának ablakát ismeretlen tettes feltörte s az előszobában talált karddal felfeszegte az ajtókat és szekrényeket, mindent össze dult s jól felpakolva eltávozott. — Varga István nagykanizsai szíjgyártó segéd éjszakán idején betört gazdája műhelyébe, onnét Ostyáni József nevű segéd tulajdonát képező 48 koronát elvitt s aután Budapest felé megazokott.

20 év óta bizonyul a Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávétől kitűnő pölkének a babkávéhoz és helyette is, ahol az igató hatásai miatt tiltva van. Gyermekek részére nem létezik egészségesebb kávé-ital, mint a tiszta Kathreiner. Hogy virulnak annak élvezése mellett!

Sertésvész Zalaegerszegen. A városi helyhatósági állatorvos a város területén teljesített vizsgálat alkalmával a sertések között sertésvész betegség felléptét állapította meg, minek következtében a polgármester a sertésállományok zár alá vételét rendelte el, a városhoz vezető utak bejártához vész örköt állított, hogy sertéseket be ne hajtsanak a városba s egyéb ezen alkalomra előírt ovó- és elfojtó intézkedések életbeléptetése iránt rendelkezett. Legszűkebb intézkedések egyike az, amellyel a pénteki sertésvásárok megtartását tiltotta el.

Virág vásárunk. Enyhe tavaszi, napsugaras napon tartották meg e hó 14-én városunk egyik legnépesebb s legforgalmasabbnak bizonyult országos vásárját. A szomszédokban több helyen volt ugyan e napon országos vásár és sokan elmaradtak innen, mégis elég jól sikerültnek mondható a vásár. Benn a kirakodó sátrakban élénk tolongás volt, mindenki igyekezett a havi ünnepre megvásárolni szükségleteit, főként az asszony népség válogatott az eléje rakott tarka holmik között. Kell majd valamit megvenni az ünnepek alatt. Az állatvásáron is nagyban ment az adás-vétel. Sok idegen kereskedő jött el, hogy szép marháikat elszállítsák a külföldre: Bécsbe, Münchenbe, Olaszországba. Meg is adták az árát a szép jószágoknak. Egy pár ökröt 2100 koronáért, egy tehent pedig 880 koronáért vettek. Azt hogy messze idegenből jönnek hozzánk kereskedők marháért, Dr Korbai Károly polgármester körültekintő rendelkezésének lehet köszönni; mert gondoskodott arról, hogy országos és heti vásárjaink, kellőképpen reklámozva, köztudomásra jussanak az országban is, a külföldön is. Teljes kiállítás — a vásártér látképét ábrázoló klichével ellátott — vásár hirdetésnyel minden nagyobb forgalmu vasútállomáson állandóan ki vannak függesztve s a külföld mindazon községeknek a hirdető tábláján ki van függesztve, ahonnan vevők jönni szoktak és ahova tőlünk állatokat szállítanak. A mostani vásárra felhajtottak 85 bikát, 960 tehenet, 150 üszőt, 670 ökröt, 210 tinót, 260 borjút és 435 lovat, összesen 2335 darabot. Ezek közül eladásra került 1153 darab, tehát a felhajtott állatállomány 49 százaléka.

Bicskázás. Kaszás János két emberrel borozott a mumiéri koreszámban. Már jól felöntött a garatra, amikor kiment a koresza udvarára,

ahol Kovács Ferkó Istvánnal találkozott. A két ember kötekedni kezdett s a kötekedésből később hangos lárma, majd dulakodás lett. A lárma kiment az ivó szobából Kovács Molnár János s a verekedőket szét akarta választani. Lefogta Kaszás János kezét, hogy ne bánthassa Kovács Ferkó Istvánt. A hála nem maradt el. Kovács Ferkó István kést rántott s úgy szurta mellbe Kaszás Jánost, hogy azonnal összeesett s életveszélyes sérüléssel szállították haza.

Sok kellemetlenségnek vehetjük elejét, ha otthon állandóan egy palack valódi Ferencz József-keserűvizet tartunk, mert a gyomor megbetegedésénél ez a legmegbízhatóbb segítség. A „Ferencz József”-viz a sok évés vagy szeszelvezet által előidézett bajokat gyors és kiméletes módon gyógyítja és ezáltal előnyösen különbözik minden más hashajtószertől. Ez oknál fogva az orvosok is legtöbbször becsülik.

A gépkezelők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Sopronban április hó 3-án délelőtt 9 órakor a Sopron városi villanytelepen fognak megtartatni. A kellően felszerelt vizsgálati kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez küldendők. Szentgyörgy-utca 20.

A kisgyermek ELPUSZTUL?

Adjon neki SCOTT-féle csukamájolaj Emulsiót és örömmel fogja tapasztalni, hogy állapota azonnal jobbra fordul, hogy csakhamar fejlődésnek indul és jókedvűvé válik.



A Scott-féle Emulsió

már gyakran visszazóltotta szüleiknek szeretett gyermeküket a halál kapujától.

A Scott-féle Emulsió

a legkiválóbb, ugy tisztaság, valamint az emészthetőség és gyors hatás tekintetében.

Egy eredeti liter ára 2 K 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

Table with columns for 'Fajta', 'minőség szerint', 'Kor-10', and 'Kor-10'. Rows include 'lúza', 'roza', 'árpa', 'zab', and 'tengeri'.

Felelős szerkesztő: Dr Csák Károly. Laptulajdonosok: Dr Csák Károly és Udvardy Ignác.

Nyilt-tér. *)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejtethen emlékü férjem

id. Czukelter Lajos

elhunytá alkalmával mély bánatomat részvétükkel enyhítették, koporsójára koszorukat küldtek s a temetésen részt vettek, ezúton mondok gyermekeim nevében is — halás köszönetet.

özv. Czukelter Lajosné.

Zalaegerszeg, 910. márc. hó 15-én.

*) E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Ó szilva és törköly pálinka kapható literenként is a botfai urodalomban. Megrendelések posta (Botfai gazdaság, u. p. Zalaegerszeg) vagy telefon útján (telefonszám Zalaegerszegről 50) eszközölhetők.

Borseprüt

minden mennyiséget, legmagasabb napiárban megvesz

Reich Samu

pálinka nagyfőzde tulajdonos
Zalaegerszeg.

Ugyanott 300—400 szekér trágya mely törköly, seprüt és szilva keverékből áll és már jó érett, olesón eladó, esetleg kisebb tételekben is kapható.

Rendelészerint készült mindenfajta felsőkabátok, tavaszi utcai öltönyök, alkalmi ruhák finom angol kelméből, előragugi szabás és kivitelben, állandóan nagy választékban vannak raktárunkban.

Jutányos árak!

Deuts F. Károly és Társa

férfi szabók

Budapest, IV. Ferenciek-tere 2.



Brády-féle gyomorseppék
a Máriazellői Szűz Mária
védjeggyel ellátva

melyeket Máriazellői gyomorseppéknek nevez a nép. 30 esztendő óta úgy beváltak, hogy nélkülözhetetlenek minden háztartásban. E cseppeknek utólrhetően jó hatása van mindenféle gyomorrontás, gyomorégés, székrekedés, fej- és gyomorgörcsök, hányás, álmatlanság, vöröszegénység és sápkór ellen.

Kapható minden gyógytárban. Egy kis üveg 80 f., nagy üveg 1 K 40 f., 5 üveg 5 K, 3 duplaüveget 4 K 50 fillérért franko külföldi készítő BRÁDY K. gyógyszerárúháza a Magyar Király-

hoz **Wien, I., Fleischmarkt, 1., Dépot 241.**
Ügyeljünk a védjegyre, amely a Máriazellői Szűz Mária ábrázolja, a vörös színű csomagolásra és aláírásra, amely az oldalt levő kép.

KIVÁLÓ GYÓGYHATÁSU

erős tápszert tartalmazó

tojás és csokoládé COGNAK.

Különösen lábbadozók, aggok, betegek és gyermekek erősítésére is, orvosok által nagyon ajánlatik.

Kizárólagos egyedüli elárúsítási hely Zalaegerszegen

Schmidt Viktor

okrázdájában.

Bolinder nyersalaj motorok ::
nyersalaj lokomobilok

csak

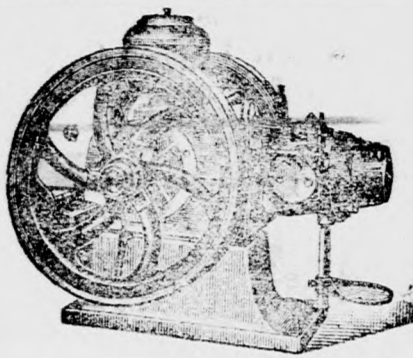
Szabó Emil és Társa cégnél

Budapest, V., Ferenc-József-ter 6. szám
(Gresham-palota, a lánchíddal szemben) kaphatók.

Sürgőnyeim

Szabók

Budapest.



Telefon

76—48.

**Szivógázmotorok. Benzinmotorok.
Cséplőgépek. Malomberendezés.**

Arjegyzők ingyen és bérmentve.

TÖRLEY
PEZSGŐ



Vadvessző eladás.

100,000 db riparia portalis sima vadvessző 1000 dbonként 16 K 40 fillérért és 50,000 db I. osztályu riparia portalis 1000 dbonként 14 K 40 fillérért eladó.

Mihályi Gyula

főbirtokosnál Beacnyó.

Zongoraoktatás.

Tisztelettel értesítem a mélyen tisztelt szülőket, hogy f. évi márc. hó 7-én a »Budapest székesfővárosi zene-conservatorium«-ban az összhangzattanból, zongorából és énekből »kiünő« eredménnyel levizsgáztam. Zongoratanítványokat, úgy egyes, mint csoporttanításra elfogadok.

Akik a csoporttanításban részt venni óhajtanak, szíveskedjenek ápr. hó 1-ig nálam (Csány-utca 54 sz.) jelentkezni, mert csoporttanításra tanítványokat később nem fogadok el.

Zalaegerszeg, 1910 március 9.

Tisztelettel

Grész Elza.

**1910-es
modellünk
ujtítása!**

ROPS



**Modell
1910**

Intenzív lángzó. Gyorsan forral. Felső szesz fogyaszt. Erős alkatrészei, melyek kicserélhetők és tisztíthatók.

Művészi galvanobronz kivitel. — Hozzáadva a biztonsági gyorsfűző eddigi előnyeit, a

„ROPS“ 1910. a jelenkor legszebb, legtartósabb, legbiztosabb és legtakarékosabb asztali tűzhelye. Ha feldűl elalszik A szesz ki nem folyhat!

Ára Budapesten 4 K. Régi használt példányokat a gár 2 K 50 fillérért visszavásárolunk 1910. modellre cserélve át.

Kapható minden szakmába vágó üzletben.

„ROPS“ Fémárugár Részvénytársaság
Budapest, V., Váci-ut 74/62.

Helybeli elárúsítók: R. Zeisler, Fonyesi Miksa, Hublaszky Adolf, Deutsch Herman, Gráner Lipót.

Képviselek vidéken kerestetnek.

A Központi Nagy Áruházban

a nagy héten hallatlan olcsó árak

lesznek a következő cikkekre érvényben: 6 pár kitűnő férfi harisnya frt. 1-10 és feljebb, 6 pár kitűnő férfi harisnya csikos frt. 1-50 és feljebb, 6 pár női harisnya frt. 1-20 és feljebb, 6 pár női csikos harisnya 1-80 és feljebb. Remek selyem nyakkendő 70 fillértől feljebb. 12 jó férfi zsebkendő 3 K.

Gyermek harisnya 1-50 nagys. 15 kr. s így tovább, gyermek bőrcipők 90 kr.-tól feljebb. Kitűnő karlsbadi férfi és női cipők, bőr kesztyűk, remek férfi ingek- fehér s színes kivitelben, gallér, kézelő stb. óriási választékban.

10 K értékű bevásárlásnál minden vevő egy üveg jó husvétli locsolásra alkalmas illatszert kap ingyen.

Szíves pártfogást kér

a Közp. Nagy Áruház
Deutsch Herman
tulajdonos.

A szép férfi



A nők boldogsága!
A menyasszonyok
 büszkesége!

A szülők öröme!

A férfiak a szépség
 erőre és egészségre
 mutat, a szellemet és
 életet boldogítja.
 A szépség a férfinek
 nem is egy biztos gaz-
 dagságot jelent, egy
 szabadlevelet képez,
 mely valamennyi kaput
 kinyitni képes.

Szép mint egy Isten!

És csak férfiakra szólhat. Mit panaszkodtok
 ti pattanások, durva bőr, kiélt arc miatt,
 mikor oly könnyű szépen lenni a szépség
 maradványai. Zuck...szappan s Zuck...krém
 tényleg szépséget hoz, mert célja a teljes
 bőrápolás s a teljes bőrpótlás a drága egész-
 séget hozza magával.

Daczára napi használat mellett olcsó, sokkal
 olcsóbb mint a drága hasztalan kozmetika.

Zuck...szappan	Zuck...krém
kis csomagolásban 1 kor.	közönséges tubusban 1.25 kor.
nagy csomagolásban (ajándék) 2.50 kor.	nagy tubusban 2.50 kor.

Egyedüli gyárosok:

L. ZUCKER & Co., BERLIN W. 57

Valódi Zalaegerszegi Kaszter Sándor
 gyógyszerüzében kapható.

Szőlőoltvány eladás.



Aki egészséges, olcsó
 szép szőlőt akar, biz-
 lommal forduljon

Vityé Miklós

lelkismeretesen veze-
 tett oltványtelepéhez
 Ős-Csanádon (Torontál-m.)

ahol szőlővagy mino-
 ségű, I. rendű fás, gyö-
 keres és sima zöld-
 oltványok, bor- és
 csemegefajok, valamint
 amerikai sima és gyökeres szőlő-
 vesszők, nemkülönbön ugyanazon fajok II.
 rendű osztályzatban a legolcsóbb árban
 kaphatók. — Szőlőugasztás külön e célra
 választott fajok.

Gyümölcsfa és rózsaoztványokban
 nagy választék.

Faj- és árjegyzék kíváncsra ingyen és bérmentve.

A számos elismerő levél közül itten csak egy:

Igen tisztelt Uram! Van szerencsém értesíteni, hogy a b.
 telepéről rendelt oltványokkal nagyon meg vagyok elégedve.
 Különben fejtődnek és 3 szőlőfánál több nem maradt ki.
 Zombor, 1909. VII. 12. Kiváló tisztelettel
 Dr. GOMBOS IGNÁC, ügyvéd.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok
 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult
 közhívnél, oszónál és meghűléseknel, bedörz-
 sülésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt
 bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üve-
 get fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel
 és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van
 csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.-
 és úgyszólván minden gyógyszerüzében kapható. —
 Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

**Dr. Richter gyógyszerüzére az „Arany oroszlánhoz”,
 Prágában, Elisabethstrasse 5 neu
 Mindennapi szétküldés.**

Szőlőoltvány,

szőlővesszőről és berről nagy képes árjegyzékemet

INGYEN

és bérmentve küldöm meg, a ki címét tudatja. Ezen
 könyvet még az is kérje, a ki rendelni nem akar, mert
 ebből megtanulhatja a szőlőtelepítést s emellett sok szőlő-
 kép van benne. Szőlőoltványokból és más egyéb európai
 és amerikai sima és gyökeres vesszőkből, a világhírű
 Delawareből állandóan több millió készlet eladó, olcsó ár
 mellett. Több ezer elismerő levél, közte több hercegi
 és grófi uradalomtól.

Cim: **Szilcs Sándor fia, szőlőtelepe,**
 Blhardiőszeg.

Eladó.

I-ső osztályu és II-od osztályu
 szokvány minőségű

Ripária portális

gyökeres vadvessző.

Érdeklődők Zalaszentmihályra
Skublics Károly földbirtokoshoz
 forduljanak.

Óh jaj!



Megfojt ez az
 átkozott köhögés

**Köhögés, rekedt-
 ség és elnyájkáso-
 das ellen gyers és
 biztos hatású**

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják
 és kitünő ízűek.

Doboz 1 korona és 2 korona
 Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NADOR”
GYÓGYSZERTÁR
 Budapest, V., Váci-körut 17.

Éljen!



Egger mellpasztilla
 csakhamar meggyógyított

Kapható Zalaegerszegen: **Hrabovszky Rezsé, Kaszter Sándor,**
Kocsuba Emil, Sümegyen: **Kossa Gusztáv,** Zalaszentgróton: **Botfy**
Péter gyógyszerüzaraikban.

Hirdetmény.

A Zalaegerszegi Takarékpénztár r. t. 1910 évi február hó 5-én tartott
 közgyűlésén a részvénytőkének új részvények kibocsátása után való felemel-
 sét határozta el és a régi részvényesek részére az elővételi jogot biztosította.
 Ezen elővételi jog a régi 400 részvényre nyolce kivételével tényleg gyakoroltattott.

Azon részvényesek, akik ezen elővételi jogot nem gyakorolták:

1. Steiner Mária az 5. és 205. sz. részvényre nézve.
2. Usz Gáborné a 306, 307, 308, 309, 310 sz. részv. vonatkozólag.
3. Handler Istvánné a 338. sz. részvényre nézve.

A közgyűlési határozat értelmében ezennel tehát közhírré tétetik, hogy
 az intézeti 5, 205, 306, 307, 308, 309, 310, 338 számú részvényekre vonat-
 kózó elővételi jog nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek fog eladatni, a
 mely árverés megtartására

1910. évi április hó 3-ának d. e. 11 órája

tűztetik ki a Zalaegerszegi Takarékpénztár helyiségei mellett levő tanácskozási
 terembe.

Az árverési feltételek a következők:

- a) Minden fent felsorolt részvényre vonatkozó elővételi jog külön fog
 árverés alá bocsáttatni.
- b) Az elővételi jog a legtöbbet ígérőnek fog oda ítéltetni.
- c) Vevő tartozik az elővételi jogért beígért összeget, nemkülönbön min-
 den elővételi jogra eső fél új részvény után a már 1910 évi március hó 15-én
 esedékessé vált 100 K-át és annak 1910 január 1-től számítható 5% kamatait
 készpénzben azonnal befizetni, minek elmulasztása esetében az általa megszer-
 zett elővételi jogát elveszti és az nyomban az ő költségére és veszélyére újra
 elárvereztetik.

d) Az árverés megkezdése előtt ugy ezen hirdetmény, valamint a Zala-
 egerszegi Takarékpénztár r. t. közgyűlésének a részvénytőke felemelésére vonat-
 kózó határozata felolvasható s minden árverezni kívánó tartozik ezen hirdet-
 ményt aláírni, mialtal kijelenti, hogy a részvénytőke felemelésére vonatkozó
 határozat minden pontját magára nézve kötelezőnek ismeri.

e) A takarékpénztári titkár által felveendő jegyzőkönyv alapján az inté-
 zet az árverési vevőnek az elővételi jogra és az első részlet befizetéséről elis-
 mervényt fog kiállítani.

Kelt Zalaegerszegen, 1910 március 17-én

A Zalaegerszegi Takarékpénztár r. t. Igazgatósága.